

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2016. FEBRUÁR 15.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

2.

Fazakas Gergely

Tisztelt Gyászoló Rokonság!

Én, mint szülő, arról szeretnék beszélni, hogy mennyire volt más 30 éve iskolába járni, mint most.

Annak idején az én apukám és anyukám is törődött az iskolai ügyeimmel, de kevésbé, mint ahogy a mostani szülőknek kell. Apukám csak a gimnáziumi ballagásomkor tudta meg, hogy már nem a Csaba utcai általános iskolába járok. **Nekem** viszont az iskolai portás már előre köszön, és a belépéskor mondja, hogy apukák, a folyosó végén kell lerakni a szekrények felújításához szükséges anyagokat.

Annak idején az én apukám sokat segített nekünk papírszállításban, az éves papírgyűjtések alkalmával. **Én** is sok papírt szállítottam az iskolába, mert *havonta* kell félfamentes papír az órai anyagok fénymásolásához.

Annak idején apukám az osztályból csak a két legjobb barátom szüleit ismerte. **Én** az összes osztálybeli szülő mesterségét ismerem, tudom, hogy ki tudja megjavítani az iskolai számítógépeket, sőt, azt is tudom, hogy a 10. B-ből Szilassy apuka bármikor megszegeli az eltört székek lábait, a felső tagozatból pedig Balogh apuka kiválóan ért a tornaterem tetőfedéséhez.

Nálunk annak idején csak krétás táblák voltak. Kovács Pista bácsi a biológiaórán például krétával dobta meg azt, aki nem figyelt. **Ma** biztos nem tehetné ezt meg, mert egy viharosabb órán az iskolának kiutalt havi teljes krétaadagot is eldobálná.

Annak idején a mi osztályunkban Komlósi Jancsi képes volt egy teljes krétát megenni, ha nem akart másnap iskolába menni. Most a fiam tanárja azt mondta, eszükbe ne jusson ilyesmi, az így fel nem használt krétákat inkább adják le a fizikaszertárba.

Nálunk dolgozatírás előtt Komlósi Jancsi a kémiaszertárban talált salétromsavból és réznitrátról próbált meg robbanóanyagot gyártani. A fiamék kémiaszertárából szerencsére az összes vegyi anyag kifogyott, csak egy kis salétrom maradt, melyet a fakultációsok a vizesedő falakról kapartak le. De az osztály ügyem ír próbaérettségit, mert rossz a fénymásológép. November óta.

Annak idején, ha kiégett az osztálytermünkben a neoncső, a tanárnő szolt Lajos bácsinak, aki egy létrán állva akár óra közben is kicserélte azt. **Ma** három hónap, egy informatikus és egy pályázati referens kell ahhoz, hogy a projektorok égőcseréjéhez szükséges pályázati kérelmet eljuttassák a KLIK-hez.

Annak idején Lajos bácsinak már nem kellett az osztálytermi kályhába befűtenie, mert akkor vezették be a gázt az iskolaépületbe. Ma már gáz van minden iskolában. Persze, csak akkor, ha nem zárták el a csapot.

Annak idején a tisztasági csomagunkba törülköző, szappan és zsebkendő dukált. **Most** azt kérdezték szülőin, hogy ki hány mosdókagylót és WC-csészét tud beszerezni.

Annak idején bonbont és kávé csomagolt anyukám a pedagógusnapi köszönőcsomagba. Most a fiam osztályfőnöke előzetesen felhívta a figyelmet, hogy táblatörő szivacsot és pár filctollat jól tudna hasznosítani. A történelemtanár is nagyon örült, hogy meglepetésre nem a Csemegi-kódex hasonmás kiadását kapta meg, hanem a Pedagógus etikai kódex öltözködésre vonatkozó fejezetét félbőr kötésben.

Annak idején Lajos bácsi lefestette a focikaput, de hálót nem rakott már rá, mert azt csak elhasználnánk. Ma az iskolaigazgatók kapnak bankkártyát, de pénzt nem kapnak rá, mert csak elhasználnák.

De a mai helyzet nem csak a pénzről, illetve a pénz hiányáról szól.

Annak idején például nem voltak tartós tankönyveink. De azért Visegrád soha nem került át a Duna bal partjára.

Annak idején az iskolaépületet érintő nehezebb döntésekben az igazgatónk kikérte fontos emberek véleményét: az úttörőcsapat vezetőjét, a Kisz-titkárát, különösen kényes ügyekben pedig Lajos bácsiét, a pedellusét is. Ma a Köznevelési Kerekasztalhoz többek között a **Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet**, a Kárpátaljai Családszervezetek és a Honvédelmi minisztérium képviselőit is meghívták.

Annak idején Ili néni, az alsós tanárunk nem hallott még az életpályamodellről. Igaz, ő már özvegy nyugdíjas volt, és több kollégájával élt együtt a kerület által a tanároknak biztosított albérleti házban – viszont nem kellett engedélyt sem kérnie, hogy a nyugdíjkorhatár után taníthasson.

Annak idején én intőt kaptam, ha az iskolaépületben rohagáltam. Most a fiam dicsérőt hozott haza, mert jól teljesítette a napi folyosói tornaóra keretében a Cooper-tesztet.

De persze **annak idején** sem volt minden fenéig tejfel.

Emlékszem, a legrosszabb élményem az iskolából az volt, amikor hosszú órákon át írtam történelemből a házi feladatomat a demokráciáról, és olyan jól sikerült, hogy Viktor bácsi, a tanárunk azt mondta: „nem életszerű, hogy nem külső források” álltak mögöttem.

A **mi** osztályunkból **annak idején** többen jártunk biciklivel be. De soha nem toltuk túl a biciklit az iskolán.

Annak idején, ha azt mondta valaki, hogy felállt az iskolában a Pöcs, a hajam égnek állt. Na jó, most is – amióta vannak Pedagógus Önértékelési Csoportok. Pedig van, aki már a Pöcsöt is Becsben tartja.

Annak idején a tanító néniink tiltotta, hogy bárkit kizárjunk a közösségből és klikkesedjünk. Ma... erről a kőleves meséje jut eszembe...

Megkaptuk a KLIK-kondért, és hogy úgy tűnjön, mintha lenne benne valami, kaptunk bele néhány követ is.

Mi pedig szülőként, tanárként továbbra is hordjuk a kondérba a hozzávalókat, próbáljuk fenntartani a látszatot, hogy ebéd van – de kívülről nem látszik, hogy mennyi keserűségünk fő bele a levesbe, és a végén ezt a levest a gyerekeink eszik.

(Elhangzott 2016. február 13-án a Kossuth téren. A tüntetésről a 2. oldalon olvashatnak, az azt megelőző eseményekről a 4–8. oldalon.)

A CSEND HANGJA A KOSSUTH TÉREN

Galló Istvánné: „Mi, pedagógusok, mindaddig kitartunk, amíg a társadalom kiáll mellettünk!”

A zuhogó esőben is megtelt a Kossuth tér 2016. február 13-án. Megtelt az Alkotmány utca, de még a Falk Miksa utcában és a Nagy Imre-szobornál is álltak. Lehetne számháborút játszani, hányan is voltunk, úgysem tudnánk kiszámítani, a több tízezer jelenlevőből hányan keltek hajnalban a Pedagógusok Szakszervezete hívására, hogy többórás buszozás után a Jászai Mari térre érkezzenek beállni a Kossuth térre vonulók sorába, hányan indultak metróval, villamossal, busszal neki a zuhogó esőnek, mert jelen akartak lenni. Nem is ez a fontos. Ez a tüntetés a tízezrek „Nem hagyjuk!” skandalásával és a demonstráció végi, fegyelmezett, tiszteletet parancsoló, némán is üvöltő, messze hangzó csendjével azt mutatta meg, hogy egy porig alázott, kiszolgáltatottá tett szakma felemelte a fejét, kiegyenesítette a gerincét. Ez a tüntetés azt mutatta meg, hogy a pedagógusok Magyarország gyermekei és a jövő iránti elkötelezettségük okán nem tűnnek tovább, mert tudják, csak „szabad nép tesz csuda dolgokat!”

A PSZ és a sztrájkbizottság szerint rendszerszerű változtatásokra lenne szükség az oktatás, a köznevelés területén, de a kormányzat erre nem hajlandó. A február 13-ai demonstráció elsősorban az oktatás kérdéseire fókuszált, de a tüntetéshez csatlakoztak az egészségügyi, a szociális, a kulturális és a közigazgatási terület dolgozóit képviselő szervezetek is, hogy beszéljenek területük problémáiról.

Negyed 11-kor indult meg a tömeg a Jászai Mari térről a Kossuth térre. A Szalay utcába érkezve a tüntetők *Balog Zoltán* emberminiszter „kicsit túltoltuk a biciklit” mondatára reagálva biciklicsengők megszólaltatásával jelezték elégedetlenségüket. A Kossuth téren nemcsak pedagógusok, óvónők, dajkák, iskolatitkárok és más, oktatáshoz kötődő munkát végzők álltak a kitaró és hideg esőben, hanem szülők és nagyszülők is. Bizonyíték volt erre az a csendes mosolyú, idősebb házaspár, akik egy kicsinyke táblát szorongattak közösen a kezükben, amin az állt: „Az unokáinkért!”

A tüntetés a sokszori felszólítás után, hogy a jelenlevők tömörüljenek össze, amennyire csak tudnak, mert a metróból sok tüntető nem tud feljönni a térre, a Himnusz közös énekásával vette kezdetét. Ezután a Gyermekekért Alapítvány nevében megjelent *Galkó Balázs* színművész *Király Gábor* „A rögök” című versét mondta el. *Varga Andrea*, az Autonóm Területi Szakszervezetek elnöke arról beszélt: „Ma a pedagógusokért, holnap az egészségügyért, holnapután a vasutasokért fogunk kiállni! Csak együtt vagyunk erősek!” A tömeg pedig azt skandálta: „Nem félünk! Nem félünk!”

Szűcs Viktória, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete elnöke azt mondta: „Nem ma reggelre ébredt úgy az ország, hogy itt valami nem stimmel. Amihez a Fidesz–KDNP hozzányúl, azt vagy ellopja, vagy tönkretesz! Ellopja, mert ebben szocializálódott. Tönkretesz, mert nem ért hozzá. Ha most nem állítjuk meg őket, nemcsak gyermekeink, de dédun-

káink is viselni fogják a következményeket!” Azt kérdezte: „Mi történik ebben az országban? Meddig tűri a magyar nép, hogy kitalicskássák az Unió és az ország pénzét a haverok zsebébe, miközben milliók élnek létminimum alatt?”

Boros Péterné, a Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete főtitkára mondanója többek közt az volt: „Közismert tény, hogy az ország versenyképességének meghatározója a minőségi közszolgáltatás. Életpályákat ígértek, de csak megosztást, rászédést, itt-ott kicsi bért, máshol pedig bércsökkenést kaptunk.” S a tömeg skandálta: „Hazugok! Hazugok!”

Sándor Mária, a „fekete ruhás nővér” a Magyarország a Magyar Egészségügyért Civil Társaság képviseletében arról szólt, hogy: „Az oktatást, az egészségügyet így lerohasztani nem más, mint nemzetrontás! Ezeken a területeken nyugszik egy közösség jövője” „Hazaárulók! Hazaárulók!” – zúgott a tömeg.

Csóti Csaba, a Közgáz- és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete alelnöke azt harsogta a mikrofonba: „Álljon mindenki a pedagógusok mellé! A jövő mellé! Azért, hogy a gyermekeink félelem nélkül, szabadon élhessenek. Legyünk együtt, fogjon össze minden szakszervezet!”

A tüntetőknek bejátszottak *Gárdonyi Géza* A lámpás című regényének televíziós feldolgozásából egy részletet, és az egyes felszólalók között *Petőfi* verssora után „Még kér a nép, most adjatok neki” elhangzott több részletben a 25 pontos sztrájkbizottsági követelés.

Pukli István, a budapesti Teleki Blanka Gimnázium igazgatója szólalt fel elsőnek az oktatás megjelenítői közül: „Megalázott intézményvezető kollégáim. Örömmel tapasztalom, hogy egyre többen vagytok, akik felszólaltok. Ennyi eredménye volt a jelenlegi rendszernek. Emeljétek fel a fejteket, és legyetek újra igazgatók intézményvezetők helyett! Követeljük az in-

tézményi autonómiát! Követeljük, hogy a közoktatásra fordítsák a GDP 6 százalékát! Kedves pedagóguskollégáim. Ne féljete, mert nincs miért. A hatalom nem érti, mi zajlik itt. Nem szoktak ahhoz, hogy nemet mondjanak nekik. Toporzékolnak, belépnek a dackorszakba. Tanítsuk őket is óvó szeretettel. Mutassuk meg, milyen lesz a 21. századi magyar oktatás.”

Pilz Olivér, az országos tiltakozást ki-robbantó Miskolci Herman Ottó Gimnázium tanára egy mesét adott elő „Mindentudó” és „Halkszavú” élményeiről, ki nem fizetett gázsámláról, papírhányról és fájó kisujjról beszélt. A hallgatóság kacagott, értették az ironikus utalásokat.

Mendrey László, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének elnöke azt mondta: „Amilyen az ország jelene, olyan a jövője. A sikerpropaganda bukni látszik, az elégedetlenség körbeért. Összefogva mondunk nemet az oktatás lepusztítására, az ország tönkretételére, a jövő ellopására.”

Dávid Gyula Márton diákként szólt a tüntetőkhöz: „17 éves vagyok, és már most sok bennem a feszültség. Elegem van abból, hogy a tanárain fáradtak és már nincs kedvük tanítani. Itt az ideje annak, hogy mi, tanulók és a tanárok összekapaszkodjunk. Mert szeretnénk egy boldog, sikeres, összetartó Magyarországon élni. És ehhez segítségül hívunk minden magyar embert!” – mondta.

A szülők nevében *Fazekas Gergely* arról beszélt: „Tényleg nagyon sokan vagyunk. Legalább annyit fizethetnek itt napidíjba, mint amennyit a Békemeneteken szokás.” A tömeg megértette, nevetett. „Ma az iskolaigazgatók kapnak bankkártyát, de pénzt nem kapnak rá, mert csak elhasználnák” – mondta.

Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezete elnöke zárta a felszólalók sorát. Arról beszélt: „A kormány hároméves szorgos munkája eredményeként tönkretette a magyar oktatást.

(Folytatás a 3. oldalon)

A CSEND HANGJA A KOSSUTH TÉREN

(Folytatás a 2. oldalról)

A nagy reform olyan rendszert hozott létre, amely rossz a gyerekeknek, szülőknek, pedagógusnak, az egész országnak. A nagy reform olyan rendszert hozott létre, amely megfosztotta a gyerekeket a tanulás, a pedagógusokat a tanítás szabadságától. A tudás megszerzésére a mai közoktatási rendszer már nem alkalmas. Ki kell mondani: a hatalom tudatosan taszítja a szegénységbe az országot.” Emlékeztetett arra is, hogy a kormányzatot már évek óta figyelmeztetik a hibákra, mindhiába. Bár már látják, hogy nagy a baj, érdemi megoldások helyett csak próbálják menteni a menthetőt. „Elfogyott a türelem. Azért vagyunk itt, hogy közösen kiáltsuk: elég volt, nem hagyjuk! (...) Mi, pedagógusok, mindaddig kitartunk, amíg a társadalom kiáll mellettünk” – mondta. A kormányval történt eredménytelen tárgyalásokkal kapcsolatban hozzátette: a kormány tárgyalóasztalánál nem kompetens személyek ülnek, „világosan kell látni, hogy a köznevelés átalakításának terve a miniszterelnök ötlete alapján készült el. A döntéseket a miniszterelnök hozza. A kormányt képviselő tárgyalópartner csak azt mondhatja, amire engedélyt kapott”. Hozzátette: „Miniszterelnök úr! A köznevelés állatorvosi lova megdöglött. Ideje lenne lovat cserélni.”

Ezután a több tízezres tömeg elénekelt a Szózatot, és az utolsó akkord elhangzása után *Sándor Mária* öt perc néma csendet kért a tömegtől. Velőtrázó, figyelmeztető erejű volt a hatalmas tömeg csendje. A lassan múló öt percben csak az esernyőkön kopogó eső zaja hallatszott.

A nap történetéhez tartozik még, hogy mielőtt a tüntetés a Kossuth téren elkezdődött volna, és a tiltakozók félúton voltak a Jászai tér és a Parlament között, *Palkovics László* oktatási államtitkár sajtótájékoztatót tartott, azt mondta: szerinte okafogyott a tiltakozás. Abban egyetért a tanárokkal, hogy a felvetett problémák jelentős részével foglalkozni kell, de éppen ezért hozták létre a kerekasztalt. Szerinte szakmai egyeztetéseket kell folytatni, és a politikát nem célszerű bevinni az iskolákba. Csakhogy azzal, hogy a megbukott köznevelési rendszer leváltásáról a hatalom nem akar tárgyalni, sőt látszategyeztetésekkel szédítve a közvéleményt éppen hogy elzárkózik attól, épp a politika ment be magától az iskolába, tett szakmai kérdéseket politikai kérdésekké.

A Facebookon sokan követték a Kossuth téri történéseket. Az ő kommentjeikből idézünk néhányat: „Méltóságteljes, felemelő, felejthetetlen pillanatokban gazdag tüntetés volt a mai. Voltak benne kitűnő beszédek, elgondolkodtató üzenetek, nem utolsósorban humor és nevetés (nagyon fontos). Egy szakma megmutatta, hogy mindent nem lehet vele megcsinálni. Egyértelműen jelezte: elég volt! Büszke vagyok a kollégákra! Az utolsó öt perc csendjében minden benne volt.”

„Elakadt a lélegzetem, olyan erő volt ebben a fegyelmezett csendben. Eltűntette, átértékelte az elmúlt évek másfajta, hervasztó, közönyös hallgatását és a hatalmi handabandázások haragját.”

„Ez a délelőtti megmutatta, semmi sem tudja kiölni a közösségi összetartozás erejét, a tiszteletet, a méltóságot, a vidámságot és a mindnyájunkért érzett szakmai felelősséget. Köszönöm, hogy ott lehettem!”

A magyar oktatásért tüntettek New Yorkban is, a kanadai magyarok nyílt levélben támogatták a magyar pedagógusok követeléseit.

PL-összeállítás

KONZULTÁCIÓ VOLT, MEGÁLLAPODÁS NEM

Tüntetés előtti utolsó egyeztetés

Konzultáció zajlott, megállapodás nem született a pedagógusok sztrájkbizottsága és a szaktárca tárgyalásán – mondta a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) elnöke a több mint háromórás egyeztetés után tartott sajtótájékoztatón, február 12-én. Az Emmi parlamenti államtitkára azt emelte ki: ismét meghívta a feleket a köznevelési kerekasztalra, és nyitottak az egyeztetésre.

Galló Istvánné PSZ-elnök azt mondta: egyetértettek abban, hogy a pedagógusok sztrájkbizottsága által megfogalmazott 25 pontról tárgyalni kell, de az irányokban nézetkülönbség van, ezekről vitát folytattak. Sajnálatait fejezte ki, hogy a sztrájkbizottsági tárgyalásra *Balog Zoltán* miniszter nem tudott elmenni. Az érdekvédő ügy fogalmazott: a pénteki háromórás tárgyalás „csak egy konzultáció volt, megállapodással nem zárult”. Hasonló ígéretek hangzottak el, mint a köznevelési kerekasztalon, de az és a sztrájkbizottsági tárgyalás más műfaj – fűzte hozzá.

A tárgyaláson szintén részt vevő *Hajnal Gabriella*, az Oktatási Vezetők Szakszervezetének elnöke megerősítette: konkrét megállapodás nem született, arra kaptak ígéretet, hogy a jövő héten írásos anyagot bocsátanak a rendelkezésükre. *Tóth József*, a Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet elnöke azt mondta, alapvetően foglalkoztatási kérdésekben várnak gyors előrelépést.

Rétvári Bence úgy fogalmazott: van értelme a további vitának és van értelme a további egyeztetésnek. Arról, hogy miért nem *Balog Zoltán* miniszter vett részt a megbeszélésen, elmondta: a tárca vezetője a kormánypártok lillafüredi frakcióülésén volt. Hozzátette: a megbeszélésen ismertette azokat a határidőket, témákat, amelyeket a kormány vállalni tud. A sztrájkbizottságnak átadtak minden iratot, ami a kerekasztal első ülésén született, így a napirendet, a vállalásokat és a határidőket is.

Szavai szerint a sztrájkbizottság által megfogalmazott 25 pont mintegy fele az aktuálisan végrehajtható, szeptemberi határidővel szerepel a kormányzati besorolásban, amit a kerekasztalon ismertettek. Ezek között találhatók az intézményeket érintő kérdések. További egynegyedük a 2017. januári határidőhöz kapcsolható, és további egynegyedük a 2017-es év folyamán végrehajtandó intézkedéscsomagba sorolható. Ezek között említette a tartalmi kérdéseket. Az iskolai konzultációk során érkezett 4538 javaslat és a szakszervezetek 25 pontja mind olyan javaslat, amit a kormány fontosnak és kezelendőnek, figyelembe veendőnek tart – jegyezte meg *Rétvári Bence*. A parlamenti államtitkár összegzése szerint sok olyan kérdés van, amiben már korábban is hasonlóan gondolkodtak. Példaként említette az intézmények fenntartását, amelynek formáját tekintve van eltérés. Az Emmi azon az állásponton van, hogy általános állami fenntartás legyen, míg a szakszervezetek ezt választható módon képnék el. Hangsúlyozta: 2010 után radikálisan hozzá kellett nyúlni a köznevelési rendszeréhez, és azt az asztal körül senki nem vitatta, hogy ami akkor volt, az nagyon messze állt a tökéletestől. A változások pozitív elemei között említette a bér-emelést, ami idén is 34 milliárd pluszt jelent, illetve az ingyenes tankönyveket, ami szeptembertől az összes alsó tagozatot érinti. Szólt a gyermekétkeztetés kiterjesztéséről, és kitért arra is, hogy ma már jelentősen többen jelentkeznek pedagógusnak, mint öt éve.

Nagyon bízik abban, hogy eljön az az idő is, amikor a megjelent szakszervezetek is el tudnak menni a kerekasztal ülésére, a pénteki egyeztetésen többször is meghívta őket – jegyezte meg *Rétvári Bence*, aki szerint „ott történnék a dolgok” a köznevelési rendszeren belül, és érdemes ott lenni.

MTI

KIRE DŐL AZ OKTATÁSI RENDSZER?

Egyszer csak elégük lett a pedagógusoknak. Pontosabban, már rég elégük volt, morogtak, de nem szólaltak meg. Most megszólaltak. Tüntettek. Sokan, nagyon sokan. És elsősorban nem a maguk, hanem a gyerekek, a jövő érdekében. A kormány meghökkent, *Czunyiné Bertalan Judit* köznevelési államtitkárt felváltották *Palkovics László* oktatási államtitkárra. Köznevelési kerekasztalt, tankerületi fórumokat hívtak össze, könnyítéseket ígértek. Ezt a folyamatot követjük nyomon az alábbiakban.

Az utolsó csepp

Vannak, akik szerint a pedagógusok önértékelési csoportjának, a PÖCS-nek az életre hívása volt az utolsó csepp. A később BECS-nek, belső ellenőrzési csoportnak átkeresztelt önellenőrzési koncepció, illetve a csoportok létrejötte tavaly ősszel nyert polgárjogot az azal, hogy az Oktatási Hivatal által kiadott kézikönyvek alapján kell a pedagógusoknak két évente „önértékelést” végezniük.

Bár nem tekinthetünk el az első körben bomlót, lenéző és udvariatlan elnevezéstől, a „pöcsölésből” kitűnik, hogy miért elviselhetetlen a kormány oktatáspolitikai reformja. Kiviláglik belőle, hogy a kormány alaptól nem bízik a pedagógusokban, úgy teszi tönkre az iskolai légkört, hogy a minőséget, a szakmai munkát nem teszi jobbra, sőt kifejezetten rontja azt a sok-sok (felesleges) adminisztrációra fordítandó idővel. Ám e mögött az intézkedés mögött ott van az is, hogy az államosítás minden meghirdetett előnye ellenére kudarcba fulladt, a KliK nem képes el látni a feladatát, működési zavara létrehozásától kezdve jelen van, sőt csak nő. Benne van, hogy szélsőségesen bürokratikus a rendszer, a pedagógusok és a tanulók is túlterheltek, a pedagógusokat becsapták, fizetésük, ha egyáltalán megkapják, a szinte mantraszerűen hangoztatott, kéthetente bejelentett emelés ellenére sincs egálban a munkaterhelésükkel, az életpályamodell nem ismeri el a többlet- és a minőségi munkát. Nem létezik a tanszabadság és a tanítás szabadsága, hogy csak a legkirívóbbakat említsük.

Mások messzebbre mennek, úgy vélik, az elmúlt negyed században tanügyi reformot tanügyi reform követett anélkül, hogy oktatási rendszerünk alapbetegségeit akár csak érintette volna a politikai hajcihő, amely a régi gondokat kurzusról kurzusra újjakkal tépte. Miközben a társadalmi egyenlőtlenségek nőttek, annak mérséklése helyett az iskolától várták el az egyenlőtlenségek megoldását, hol integráltak, hol szegregáltak, hol az önkormányzatokra bízta az iskolák létrehozását, hol be akartak zárni falusi iskolákat, hol a piaci versenyre bízta a tankönyvkiadást, hol ugyanabból a könyvből kell tanulni minden iskolában. Megint mások szerint az önkormányzati alapú iskolarendszert valóban meg kellett reformálni, mivel nem azonos minőségű oktatást nyújtott gazdagok és szegényeknek. Erre jó megoldást kínált az álla-

mosítás. De az állam mindenható erejét arra használta, hogy az eleve magasabb státusúakat az egyházi oktatás felé terelte, a saját gondoskodásában maradékokat pedig nagyobb arányban bekényszerítette a szakoktatásba.

Miért most?

A februári tiltakozásokhoz az vezetett, hogy a pedagógusok korábban nem kaptak választ az általuk felvetett problémákra *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke szerint. Az oktatási államtitkár novemberben több helyen azt nyilatkozta: jó a hangulat az iskolákban, a pedagógusok jól érzik magukat, szinte kéthetente bejelentették, hogy a pedagógusok fizetés-emelést kapnak. A PSZ 2015. november 21-ei fórumán, melyet a Magyar Közoktatás Napja alkalmából rendezett a szakszervezet, a pedagógusok csattanós választ adtak az államtitkári kijelentésre. Az igazság pillanata – Hogy érzed magad? címmel megtartott fórumon *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke azt kérte a kollégáktól, meséljék el, hogy is érzik magukat az iskolákban. Átszakadt egy gát, a felszólalók közül többen is hangsúlyozták: a tanárok frusztráltak, gyanakvók, túlterheltek és félnek. Az állam az egyedüli döntéshozó, totális ellenőrzést valósít meg az igazgatók kinevezésével és a bürokratikus tanfelügyeleti rendszerrel. Megszűnt a szakmai önállóság, az egyentankönyvek rosszak, és van, ahol még hónapokkal az évkezdés után is hiányoznak. A KliK nem tudja biztosítani az iskolák színvonalas működéséhez szükséges feltételeket. Több hozzászóló megjegyezte: ez a rendszer nem a gyerekekről szól. Mások úgy fogalmaztak: tanárként rosszul érzik magukat a közoktatásban, de gyerekek végképp nem lennének benne. Egy pedagógus elmondta: az értelmetlen, bürokratikus kötelezettségek sokasága miatt nincs ideje megölelni a gyerekeket, pedig nem egy van, aki széthullott családi háttere miatt szeretethiánytól szenved. Mindeközben a gyermekvédelmi felelős, ha van egyáltalán, heti 26 órában tanít. A közelmúltban elfogadott etikai kódexet több hozzászóló minősíthetetlennek tartotta. Többen is szóvá tették, hogy a KliK tanévkezdés óta nem folyósítja az óraadó tanárok díját, volt olyan felszólaló is, aki a harmadik fizetetlen hónapban emiatt felmondott. Egy megyei felmérésből az is kiderült, 22 tanárból 21 aláírta a köznevelés átalakítása elleni tiltakozást, és 40-ből 30 tűnt

etni is elmenne. Miért nem mozdulunk, tette fel a kérdést egyikük.

Galló Istvánné a fórumon arról is beszámolt, hogy „Az igazság pillanata – Hogy érzed magad?” elnevezésű rendezvényen elhangzottak lényegét összefoglalva a köznevelés helyzete miatt a PSZ levélben fordul *Orbán Viktorhoz*, válaszára függően dönt majd a további lépésekről. A levélre nem a miniszterelnök válaszolt, hanem *Czunyiné Bertalan Judit* köznevelési államtitkár. Ezt a választ azonban a PSZ december 5-én összeült kongresszusa nem fogadta el. Ekkor újabb levelet küldtek Orbánnak, amelyhez már a kongresszus által elfogadott, a köznevelést sújtó problémákra kidolgozott megoldási javaslatokat is mellékeltek. Erre januárban érkezett válasz, a nyúlfarknyi levélben a kabinetiroda titkárságvezetője közölte: a levelet továbbították *Balog Zoltán* emberierőforrás-miniszternek. Jelezték azt is, jó lenne, ha a tanárok a jövőben is inkább Baloghoz fordulnának.

A Pedagógusok Sztrájbizottsága, amelynek a PSZ, az OVSZ és az MKSZSZ a tagja, az Emberi Erőforrások Minisztériumával tárgyalt a közoktatás gondjairól. Akkor úgy számoltak, az egyeztetések január végéig tartanak majd, és annak eredményétől függően döntenek arról, utcára mennek-e vagy sem. „A hangulat nagyon rossz, a kollégák készek akár egy nagy tüntetésen való részvételre is” – mondta *Galló Istvánné*.

November 27-ei keltezéssel nyílt levelet írtak a miskolci Herman Ottó Gimnázium tanárai is az oktatás irányítóinak, amelyben a PSZ fórumán elhangzott panaszok is ismét felszínre kerültek. Mivel választ nem kaptak, januárban nyilvánosságra hozták levelüket. Többek között az állt benne. „Kaotikussá vált minden! Bizonytalanság, elkeseredettség, sokszor apátia uralkodik a tanári szobákban. S az, hogy vannak még jól működő iskolák, jól megtartott órák, versenyeredmények (»természetesen« nevezési díjakra és útiköltségre elkülönített keret nélkül), sikeres érettségik és felvételek, kizárólag a tanárok lelkiismeretességének köszönhető – merthogy nem a környezeti hatásoknak és az oktatáspolitikai tevékenységének, az biztos!” Ez újabb lavinát indított el a közoktatásban, a miskolciak leveléhez mintegy 500 iskola és 30 ezer pedagógus, szülő, nagyszülő csatlakozott. Diákok álltak a tanárok mellé.

(A téma folytatása az 5. oldalon)

MISKOLC ÉS AMI UTÁNA JÖTT

Beindultak a pedagógusok. Miskolcon 5 ezren, Budapesten félezen, a vidéki városokban pár százan jelentek meg a demonstrációkon. A köznevelési kerekasztalra elment a PDSZ, a PSZ az Országos Vezetőség döntése alapján nem vett részt az alakuló ülésen. *Palkovics László* új oktatási államtitkár az MTI-nek elmondta: tárgyalni kívánnak szerkezeti, tartalmi kérdésekről, a pedagógusokat érintő szakmai ügyekről és a tanulói életút kérdéseiről. A Pedagógusok Szakszervezete által megfogalmazott 25 javaslat fontos kérdéseket jelez, van köztük jó néhány olyan, amelyeket szerint is első helyen szükséges megvizsgálni és megoldani.

Február 3. A központosítás, a tananyag és a bürokrácia csökkentéséért, megfelelően előkészített reformokért, a tankötelezettség 18 évre történő visszaemeléséért, a tanári életpályamodell korrekciójáért, az oktatási rendszer bérfinanszírozásának feloldásáért, valamint a „rendszerintézkedések” orvoslásáért demonstráltak pedagógusok, szülők, diákok és civil szervezetek képviselői tüntettek több városban.

Miskolcon a felszólalók arról beszéltek, hogy a kormány oktatáspolitikája átgondolatlan, a forráskivonás folyamatos, a jogszabályok egyeztetés nélkül születnek, és mindez a gyerekek alkotmányos jogait sodorja veszélybe. *Pilz Olivér*, a miskolci Herman Ottó Gimnázium Közalkalmazotti Tanácsának elnöke és *Pukli István*, a budapesti Teleki Blanka Gimnázium igazgatója azt hangsúlyozta, hogy a tanároknak nincs félnivalójuk, mert céljaik politikamentesek, az oktatás jobbá tételét szolgálják. Felolvasták 16 pontos követelésüket, amelyek között szerepelt a szabad tanfolyamok kivételének és a KliK megszüntetése.

Galló Istvánné, a PSZ elnöke azt mondta: a hatalom által megosztott pedagógustársadalom türelme elfogyott. A Herman Ottó Gimnázium nyílt levele erős és bátorságot adott a pedagógusoknak ahhoz, hogy ki merjék mondani, hogy a gyerekek érdekében nem hallgatnak tovább. A hatalom nem érti, hogy mi a baja a pedagógusnak, nem érti, mert nem akarja megérteni – tette hozzá.

Mendrey László, a PDSZ elnöke úgy vélekedett, hogy a pedagógusok lesznek az új migránsok, akik veszélyeztetik a nemzeti együttműködés rendszerét. Úgy fogalmazott: az szakminiszter nem veszi észre, hogy ez a „bicikli szétesett és javíthatatlan”. Megjegyezte, a köznevelési kerekasztal „csonka”, azon csak a „kedves vendégek”, a politikai szövetségesek lehetnek ott.

Budapesten *Szász Judit* a Szabadság Színpad Egyesület nevében a kormányzat oktatáspolitikáját bírálva az mondta, hogy „szelénemzedéket akarnak kinevelni”. *Lázár Júlia*, a Hívatlanul Hálózat alapítója azt hangsúlyozta: fontos, hogy a szakszervezetek ne üljenek le ahhoz a kerekasztalhoz, amelynek része a „senki által fel nem hatalmazott” Magyar Művészeti Akadémia és a Nemzeti Pedagógus Kar. Szombathelyen *Koroknyai Sándor*, a Szolidaritás helyi vezetője azt hangsúlyozta: a követelések középpontjában nem a pedagógusok, hanem a diákok állnak, az ő érdekükben szólaltak meg a tanárok. *Mitre-*

Károlyi Mária, a PSZ vasi elnöke közölte: az utóbbi évek folyamatos és átgondolatlan változtatásai csak bizonytalanságot teremtettek a közoktatásban. Békéscsabán az Ébredj, Viharsarok! civil szervezet flashmob-jához csatlakozó Bod Tamás (Együtt) tanszabadságot, szabad tankönyvválasztást, a KliK megszüntetését és az oktatás modernizálását követelte. Veszprémben, Győrben és Pécsen is összegyűltek a miskolciakkal szolidaritást vállalók.

A kormány felszisszent

Rétvári Bence, az Emmi parlamenti államtitkára sajtótájékoztatón jelentette be, hogy a tárca február 9-ére hívja össze a köznevelési kerekasztalt. Elmondta: a hétoldalu megbeszélésre várják a köznevelés szakmai szervezeteit, a munkavállalói érdekképviselőket, a szülőket, a diákokat, a munkaadók képviselőit. A kerekasztal résztvevői között szerepelnek még az állam, a fenntartó és a tudományos élet, a pedagógusképzés képviselői. Az államtitkár hangsúlyozta nyitottságukat, és kiemelte: a kerekasztal ülésén szeretnék a problémákat megoldani, a felmerült kérdéseket megvitatni. Ugyanakkor hozzátette: a rendszer előnyeit is szeretnék megtartani. A lehető legszélesebbre nyitották az ajtókat, nem volt még olyan egyeztetés Magyarországon, amelyre minden iskolát meghívtak – utalt a parlamenti államtitkár a 198 tankerületben a héten záruló konzultációkra.

Lázár párbeszédét javasolt

Február 4. A Miniszterelnökséget vezető miniszter, *Lázár János* a Kormányinfón azt hangsúlyozta, hogy a kabinet nyitott a tárgyalásokra, minden vitás kérdés megoldásában párbeszédet javasol. Jelenleg is folynak az egyeztetések a tankerületi oktatási fórumokon, melyeken a tantestületek, a pedagógusok elmondhatják véleményüket a köznevelési rendszerről. Egy dolgot azonban mindenkinek látnia kell: a 2010 előtti oktatáspolitikai modell megbukott, ahhoz nem lehet visszatérni – mondta a miniszter. A cél az, hogy jövő épüljön ki, amelyben javul a diákok teljesítménye, teljesítőképessége, ezzel együtt erősödik az ország versenyképessége.

Horváth Péter, a Nemzeti Pedagógus Kar elnöke a köznevelési kerekasztallal kapcsolatban egy rádióműsorban elmondta, csak egyeztetésekkel lehet eredményt elérni, a tüntetés felgyorsíthatja az egyeztetési eljárásokat, utalva arra, hogy a PDSZ a kerekasztal

bojkottjára szólított fel. Beszélt arról, megkapták a kedd reggelre szóló meghívót. Az egyeztetés témái közé sorolta az intézményfenntartást, a pedagógus-munkateher kérdését, a tanfelügyeletet és a minősítést, amelyek kapcsolatban megjegyezte: ebben jelentős előrelépések történtek. Az elnök azt mondta, a tüntetéseken felvetett problémák többsége létező, bár eltérő mértékben. Hozzátette: a legtöbb kritikát az intézményfenntartó központ kapja, mivel az elmúlt három évben nem sikerült a KliKnek bizonyítania, hogy jobban tudja ellátni a feladatokat, mint korábban az önkormányzatok. Szerinte nem elsősorban az állami fenntartás okozza a problémát, mivel az államnak garanciát kell vállalnia a feladatellátás végrehajtásához, hanem úgy látja: nincs megfelelő költségvetési támogatás az oktatásra, és nincs megfelelő önállóság az intézményekben.

Rétvári Bence parlamenti államtitkár bejelentette: 95 helyszínen 1005 iskola vezetőivel, tanáraival konzultáltak. Arról is beszélt, hogy köznevelési kerekasztalon hétoldalu egyeztetést tartanak a köznevelés rendszeréről. Előrevetítette: hosszú egyeztetési folyamat veszi kezdetét, amelynek célja annak vizsgálata, hogyan lehet javítani a diákok teljesítményén. *Rétvári Bence* felidézte: sok vidéki kistélepülés számára folyamatos bizonytalanságot eredményezett az önkormányzati fenntartás, a 2010-et megelőző nyolc évben 381 iskolát, telephelyet kellett emiatt bezárni, ami negatív hullámmal, elbocsátással járt. Ezt a folyamatot az állami fenntartással tudták megállítani – jelentette ki.

Február 5. A kormányfő arra számított, hogy a köznevelési kerekasztal egyeztetéseinek meg tudják oldani az érintettek a gondokat. *Orbán Viktor* szokásos pénteki rádióinterjújában azt mondta: a kabinet a nyílt kormányzás híve, ezért az oktatásban is mindenki véleménye fontos. Úgy vélte: a mostani irány jó, a 2010 előtti oktatási rendszerhez nem szabad visszatérni, mert akkor pénzügyileg és szakmailag is csődben volt az oktatás. Hozzátette: a mostani vita középpontjában a gyermeknek kell állnia.

A PDSZ részt vesz a kerekasztalon

Február 6. *Mendrey László*, a PDSZ elnöke bejelentette, hogy felfüggeszti az emberi erőforrások minisztere által, a pedagógustiltakozások nyomására összehívott köznevelési kerekasztal elleni bojkottot a PDSZ, s részt vesz a február 9-éi tárgyaláson.

(Folytatás a 6. oldalon)

(Folytatás az 5. oldalról)

A hír sokak számára furcsának bizonyult, mivel február 3-án még bojkottra szólította fel a felelős szervezeteket a PDSZ elnöke a miskolci pedagógustüntetésen, hogy tartsák távol magukat a csonka köznevelési kerekasztaltól, melyet az Emmi hívott össze. Mendrey László azt mondta, a távolléttil tiltakozzanak a szervezetek a cinikus hatalom ellen, és jelezzék, hogy elfogyott a türelem, nincs több belátás.

Czunyiné nem lesz államtitkár

Palkovics László felsőoktatási államtitkár ezentúl oktatási államtitkár lesz, elődje, Czunyiné Bertalan Judit pedig a digitális tartalomfejlesztésért felel kormánybiztosként – jelentette be február 6-án az emberi erőforrások minisztere Budapesten. Balog Zoltán jelezte: a köznevelési kerekasztal alakuló ülését már Palkovics László vezeti majd. A miniszter elmondta: a kormányfő, akivel a változtatásokról egyeztetett előző nap, nem fogalmazott meg kritikát Czunyiné Bertalan Judit munkájával kapcsolatban, sőt ragaszkodott ahhoz, hogy az eddigi államtitkár a köznevelés területén komoly szerepet kapjon. Kérdésre feleelve közölte: a saját pozícióját nem érzi veszélyben.

Az állami fenntartás és a Klik marad!

Balog Zoltán jelezte, hogy a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ nem szűnik meg, de átalakul. Az intézményvezetők nagyobb hatáskört kaphatnak – mondta –, várhatóan szeptembertől olyan kerettel rendelkezhet-

nek majd, amely a kisebb beszerzéseket lehetővé teszi számukra. Hangsúlyozta: az állami fenntartást megtartják, a kormányfőtől szabad kezet kaptak Palkovics Lászlóval annak meghatározásában, mi az, amit javíthatónak tartanak. A minősítés is marad, de azt elismerve, hogy a bürokratikus terhek túlsoak lettek. Czunyiné Bertalan Judit, aki február 15-étől tölti majd be a kormánybiztosi tisztséget, azt mondta: igazuk van azoknak, akik szerint a 21. században nem lehet 19. századi módszerekkel, eszközökkel a megsokszorozódó információmennyiséget átadni a gyerekeknek.

A PSZ nem vesz részt a Köznevelési Kerekasztal alakuló ülésén

Február 8. A Pedagógusok Szakszervezetének Országos Vezetősége a 2016. február 8-án tartott ülésén úgy foglalt állást, hogy a Pedagógusok Szakszervezete nem vesz részt a „Köznevelési Kerekasztal” alakuló ülésén. Fontosnak tartja azonban az Országos Vezetőség a kormánnyal való egyeztetések folytatását, és arra utasította a Pedagógusok Szakszervezetének elnökét, hogy a Pedagógusok Sztrájkbizottsága ülésein képviselje a PSZ XXV. Kongresszusa által elfogadott követeléseket és az azok megoldására készített javaslatokat. A PSZ a Pedagógusok Sztrájkbizottsága tagjaként a jogszabályban előírt tárgyalási folyamatban van az Emmivel. A plenáris ülés február 12-én lesz. Az Emminek a sztrájkbizottság 25 pontjáról kell világosan és egyértelműen nyilatkoznia, írásba foglalnia,

hogy mit fogad el, hiszen a sztrájkbizottság a további lépéseket ettől teszi függővé.

A kerekasztal és a rendszerhibák

Palkovics László új oktatási államtitkár az MTI-nek elmondta: tárgyalni kívánnak szerkezeti, tartalmi kérdésekről, a pedagógusokat érintő szakmai ügyekről és a tanulói életút kérdéseiről.

A PSZ által megfogalmazott 25 javaslat fontos kérdéseket jelez, van köztük jó néhány olyan, amelyeket szerinte is első helyen szükséges megvizsgálni és megoldani. A PSZ elfogadta a meghívást a kerekasztalra, így ott is lesz lehetőség beszélni róla – mondta Palkovics. Egy ekkora rendszer átalakításakor időt kell hagyni arra, hogy a rendszerhibák kijöjjenek, az áttérés nem egyik napról a másikra történik. Már világosan látszanak azok a területek, amelyek nem működnek megfelelően, ezeknek a kijavítása a következő hónapok feladata. Minden javaslatot érdemben meg fognak tárgyalni, a nyitottság megvan a részükről, és ezt várja a kerekasztal többi szereplőjétől is – közölte Palkovics László. Négy csoportba osztják a korábban említett vélemények alapján meghatározható feladatokat. Tárgyalnak a köznevelés szerkezeti, strukturális kérdéseiről, a tartalmi kérdésekről, a pedagógusokat érintő szakmai-stratégiai ügyekről, valamint a tanulói életútról. A kerekasztal határozza meg, mely ügyet milyen prioritással kezeljenek, milyen munkacsoportok foglalkozzanak a kérdésekkel.

A kerekasztalon azonnali lépéseket ígért Balog

A felsőoktatási kerekasztal mintájára a köznevelési kerekasztal megalkotását az emberi erőforrások minisztere jelentette be január 23-án. Mintegy 15 perces késéssel kezdődött első ülése február 9-én.

Ötezer javaslatot diagnosztizáltak és dolgoztak fel, hogy aztán a köznevelési kerekasztal elé vigyék – mondta Balog Zoltán, az Emmi vezetője az ülés után. A miniszter szerint a közoktatást jellemző gondokat, bajokat együtt akarják megoldani a pedagógusokkal, diákokkal, szervezetekkel. Balog szerint nem tudnak további pedagógusbéremelésről vállalni, de lesznek azonnali lépések, mint a jövedelem-elmaradások rendezése, a Klik költségvetésének átalakítása, illetve a nyugdíjaskorúak foglalkoztatásának megoldása. Emellett három évig nem lesz tanfelügyelet és önértékelés, akinél ez volt, annak csak öt év múlva kell újabb önértékelést készítenie. Döntés született arról, hogy a köznevelési kerekasztal vezetője Palkovics László legyen, kéthetente üléseznek, közben pedig a munkacsoportok tárgyalnak.

A pedagógus-szakszervezetek közül csak a PDSZ vett részt a megbeszélésen. Mendrey László, a PDSZ vezetője azt mondta, igen kényes szituációban ült a kerekasztalhoz, hiszen már korábban kezdeményezték, a létrejöttét, de most végre létrejött. Szerinte a tanácskozás legnagyobb eredménye, hogy a legkényesebb kérdésre sem mondták azt a felek, hogy nem, vagyis mindenről lehet beszélni. Példát is hozott a „mindenre”. Úgy véli, hogy az állam szerepének a kérdéséről mindenképpen szót kell ejteni, de az autonómiáról, a gazdasági önállóságról is. Fontosnak tartja, hogy a szakszervezetek munkájába be tudják vonni a távol lévő civil szervezeteket.

Paragh László, az iparkamara vezetője arról beszélt, hogy fő kifogása, sok diák nem rendelkezik alapkompenciával, mikor

elhagyja az általános iskolát, ezért egy alapképesség fejlesztésére irányuló nemzeti stratégiát sürgetett, és üdvözölte, hogy a kormány horizontjába került a digitális oktatás.

Madarász Péter, a miskolci Herman Ottó Gimnázium igazgatója szerint a rendezvény elérte a célját, minden fél meghallgattott, minden téma elhangzott, amely fájó pont ma a pedagógustársadalom számára. Úgy vélte, komoly stratégiai munkára van szükség, amiben részt is kíván venni.

A megbeszélésen jelen volt az Emmi vezetője, szakértőként a miskolci Herman Ottó Gimnázium igazgatója, a fenntartói oldalról a Klik és a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet képviselője. A tudományos és pedagógusképző oldalt az MTA közoktatási elnöki bizottsága és a Magyar Művészeti Akadémia, valamint az Eszterházy Károly Főiskola képviselte. A munkavállalói érdekképviseleti oldalról a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete és a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete vett részt az egyeztetésen.

Meghívták a Pedagógusok Szakszervezetét is – jelezte a miniszter, hozzátéve: a tömörülés az alakuló ülésen nem vesz részt. Balog Zoltán emiatt sajnálatát fejezte ki, és azt mondta, várják őket a tárgyalóasztalhoz.

Szakmai szervezeti oldalról az Országos Köznevelési Tanács, a Nemzeti Pedagógus Kar, munkaadói oldalról a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, szülői oldalról a Nagycsaládok Országos Egyesülete, a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége, a diákok részéről a Magyar Ifjúsági Konferencia jelent meg, és képviseltették magukat a szaktárcák szakértői is.

MI A BAJUK A PEDAGÓGUSOKNAK?

Minisztériumi kutatók szedték ízekre a Kliket

Még az Emmi háttérintézménye szerint is nagyon súlyos problémákat okozott az iskolák államosítása, az Európában példátlan túlközpontosítás átgondolatlan volt, az intézmények normális működését akadályozza – derül ki az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet most nyilvánosságra hozott kutatásaiból.

Az Emmi háttérintézet az elmúlt években részletesen megvizsgálta, hogy mit hozott az iskolarendszer államosítása és a Klik működése. Az eredmények egészen lesújtóak:

Sehol Európában nem volt példa ilyen szintű centralizálásra, a magyar központosításnak az eltelt időben semmilyen előnye nem látszik.

A tankerületek csak utasításokat közvetítenek, helyi szempontok nem jelennek meg, az egész működést a stratégiai gondolkodás teljes hiánya jellemzi.

A túlzott adminisztráció és az autonómia elvétele megbénítja az iskolák működését.

A Klik nem hoz érdemi szakmai döntéseket, teljes a titkolózás, még a minisztériumi intézmények kutatói sem jutnak adatokhoz.

A passzív-agresszív túlközpontosított rendszerben a kutatók szerint komoly politikai kockázatok vannak.

Az elmúlt hetekben országos mozgalommá szerveződő pedagógustiltakozás résztvevői szerint az oktatási rendszer végveszélyben van, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) megbukott, csökkenteni kell a központosítást és az óraszámot, az igazgatóknak nincsenek jogköreik. A már 28 ezer ember által aláírt petíció kapcsán még **Balog Zoltán** miniszter is azt mondta, hogy a közoktatás centralizálásával túltolták a biciklit „egy kicsit”, de a kormány ennek ellenére nem akar rendszerszintű változtatást a köznevelésben.

Megnéztük viszont, hogy értékeli a közoktatás radikális átalakítását Balog saját minisztériumának háttérintézményében, és érdekes megállapításokra bukkantunk: az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) alá tartozó Oktatáskutató és Fejlesztési Intézet (OFI) szakemberei súlyos rendszerszintű hibákról beszélnek, és lesújtó véleménnyel vannak arról, hogy mi történt a közoktatás irányításával 2012 óta.

Ez nagyon ki tud borítani

Az OFI most nyilvánosságra hozott tanulmánykötete („Szerep- és funkcióváltások a közoktatásban”, szerint a Klik csak akadályozza az iskolák mindennapi működését, a tankerületeket a stratégiai gondolkodás teljes hiánya jellemzi; az intézményeket úgy fosztották meg autonómiájuktól, hogy a szakmai kérdésekben nem látni semmi előrelépést, az igazgatók pedig lehetetlen helyzetbe kerültek az átszervezés miatt.

Ennyire radikális központosítást más országokban sehol nem tartottak szükségesnek, még a centralizált francia rendszer központosítottasága is oldódik, a bezzeg-oktatásáról híres Finnországa egyértelműen decentralizált, akárcsak a mostanában sokat dicsért lengyel modell – írják a minisztériumi intézmény oktatáskutatói, akik szerint a magyar átalakítás olyan mértékű centralizálást eredményezett, amire sehol máshol nincs példa Európában.

Hogy ez mivel járt? Amit hivatalosan célul tűztek ki, abból nem nagyon látszik semmi megvalósulni, ellenben létrejött egy titkolózó, az intézményeket gúzsba kötő, koncepció nélküli szisztéma, amiben mindent felülről akarnak irányítani, de annyira végiggondolatlan az egész, hogy még az irányítók sem láthatják át igazán, hogy mi történik a rendszerrel.

A központosított fenntartás előnyei a kutatás idején nem rajzolódtak ki – áll a kötetben; és ebben a műfajban ennél nem kell egyértelműbben fogalmazni. Egyetlen apró kivételt tudtak említeni, azt, hogy az áttanításokkal hatékonyabb volt a tanári gárdák kihasználása. Arról viszont meg egyeznek a vélemények, hogy a napi működés rendkívüli nehézségekkel jár, az elburjánzott adminisztratív tevékenység pedig rengeteg energiát von el a tanítástól.

„Itt a papírmunka meg a kitaposatlan út tízszer annyi időbe telik időpazarlások miatt” – nyilatkozta egy igazgató, és ez általános igazság azoknál, akik kicsit is belátnak az iskolák működésébe. Az iskolavezetőknek sokszor az az érzésük, hogy az oktatásirányítás maga sem tudja, hogy mit szeretne.

Ez engem nagyon ki tud borítani, hát ilyen nincs, hogy huszadszor kérdezi meg, hogy hány erkölcsstanos és hány hit- és erkölcsstanos van – mondta egyikük, mi-

közben a szakmára és a fajsúlyosabb vezetői teendőkre ezek miatt nincs idejük.

Mindenért én vagyok a felelős, de semmiben nem dönthetek

Kérdőíves válaszaik szerint az iskolavezetők kétharmada érzi úgy, hogy csorbult az intézmények autonómiája. Az állami fenntartásba került középiskolákban a legnagyobb az elégedetlenség – ebből is világos, hogy a Miskolci Herman Ottó Gimnáziumból elindult tiltakozásnak jócskán lehet bázisa. A felmérés szerint a legnagyobb változást a tanárok kötelező, 32 órás heti óraterhelése jelentette, már csak amiatt is, hogy a valóságban sok helyen ennél korábban is jóval több időt töltöttek bent adminisztrációs pluszteher nélkül is, más- hol meg egyszerűen nincs annyi hely a tanárban, hogy elférjenek.

Talán az igazgatók szerepe a leghetetlenebb ebben a klikes rendszerben. A felelősség az övék, miközben a mindennapi működéshez szükséges ügyekben sem dönthetnek önállóan. Bár a szakmai munka irányítása az iskolaigazgatókra hárul, a pénzügyi fedezet már a Klik kezében van. „Az intézmények minden pénzügyi önállóságukat elvesztették, így a legapróbb beszerzések is csak hosszadalmas ügyintézéssel valósíthatók meg egy kifejezetten rugalmatlan rendszerben” – írják a kutatók.

A tankerületek szintén csak napi ügyekkel foglalkoznak, gyakorlatilag arra korlátozódik a tevékenységük, hogy végrehajtják a központi utasításokat, és közvetítik a központ felé az iskolai igényeket. A kutatók megállapítása szerint „a stratégiai gondolkodás teljes hiánya” jellemzi a munkájukat, de az OFI kutatói által készített esettanulmányokból úgy tűnik, hogy ez nem annyira azon múlik, hogy kik a helyi vezetők; a szervezet intézményesen is alkalmatlan a helyi érdekek figyelembevételére. Külön probléma, hogy a tankerületek között háromszoros méretkülönbségek is vannak, olyan monstre körzetekkel, ahová nagyon sok, akár 20-nál is több intézmény tartozik – ez abból fakad, hogy a kerülethatárokat járásonként húzták meg, miközben ezt szakmailag semmi nem indokolta.

(Folytatás a 8. oldalon)

MI A BAJUK A PEDAGÓGUSOKNAK?

(Folytatás a 7. oldalról)

Azzal, hogy az iskolák teljesen elvesztették a pénzügyi önállóságukat, már abban sem érdekeltek, hogy saját bevételeik legyenek. Azok felett úgysem ők rendelkeznének, a termék bérbeadásából vagy tanfolyamszervezésből kapott pénz, a pályázatokon elnyert összegek bekerülnek a közös kalapba, így azokat simán megkaphatja helyettük a tankerület egy másik intézménye. Emiatt sok helyen már nem is tesznek komoly erőfeszítéseket pluszforrások megszerzésére – derül ki a vizsgálatokból.

Az iskolák mindennapi gazdasági gondjai azonban sokkal inkább a központi alultervezésből fakadnak. A Klik folyamatos forráshiánnyal küzd, amit a dologi kiadások minimalizálásával, a kifizetések csúsztatásával próbálnak kezelni – olvashatjuk, de hát egyébként is tudjuk, hogy a klikes rendszer jelképe a krétát a saját fizetéséből megvásároló tanár. Ez nem egyszerűen pénzkérdés, sokkal inkább a hozzáértés hiányának tűnik, vagy ahogy az egyik kutató, *Balogh Miklós* fogalmaz: a Klik szintjén tervezési technikáról nem vagy alig beszélhetünk.

Hogy ez mégis hogy lehet? A Klikben valójában semmilyen finanszírozási modellt nem alakítottak ki, így maradt a végig gondolatlan folyamatos információgyűjtés, amire még csak egységes szoftverek sem álltak rendelkezésre.

Titkolózás

Az elvileg óriási hatalommal felruházott Klik koncepcionális és szakmai kérdésekben is teljesen háttérbe vonult. Az iskolaállamosítás egyik sokat hangoztatott indoka az esélykiegyenlítés volt, az, hogy az egységes rendszerben minden tanuló nagyjából ugyanazt kapja, függetlenül attól, hogy szegény vagy gazdag településen él. Bár ezt az uniformizálást önmagában is rengeteg szakmai kritika érte, a valóságban a tankönyvek szintén sokat bíralt egységesítésén kívül nem történtek érdemi lépések ebbe az irányba, sőt a szegregációt újabban egyházi intézményeken keresztül legalizálnák. „Jelenleg a Klik nem viselkedik fenntartóként, holott szakmai rálátása csak neki lehet e kérdésre, így a korábban kialakult egyenlőtlenségek élnek tovább” – olvashatjuk.

Az információs káoszban valószínűleg maga a Klik sem igazán tudja, hogy állnak a hozzá tartozó intézmények. De ha tudja, akkor sem mondja meg. „Érdemi gazdálkodási adatokat sem a Klik, sem a tankerület, sem az iskola szintjén, még más minisztériumi háttérintézmények támogatásával sem kaphat meg kutató, pályázatot készítő szakember” – írják.

Az átláthatóság elemi követelménye sem biztosított, erre évtizedek óta nem volt példa. Az érthetetlen szervezeti magatartást „a teljes titkolózás, az iskolák és a tankerületek megközelíthetatlensége, az engedélyezés legfelsőbb szintre helye-

zése” jellemzi. Ezzel a szemlélettel függhet össze, hogy a minisztérium alá tartozó kutatókat – mint írják, hatalmi szóra – kapásból elutasították több tankerületben.

„A zárttság, a bizalmatlanság arra utal, hogy a bevezetett rendszer nem keresi a párbeszédet a közoktatásban érintett szereplőkkel, a számonkérést sem engedi meg a társadalom számára, ezzel a megközelítéssel pedig aligha lehet erőteljes változásokat elérni” – írja *Györgyi Zoltán* oktatáskutató az OFI kötetében. És miközben a pedagógusok legszívesebben minden reformot kidobnának az ablakon, az is kiderül a kutatásokból, hogy a Klik – amellet, hogy rengeteg felesleges pluszterhet rak a tanárookra és az intézményekre – a komolyabb koncepcionális kérdéseket még csak nem is vállalta fel. Pedig az oktatásirányításnak például a gyerekszámcsökkenés miatt is olyan ügyekben kellene előbb-utóbb határozottan lépnie, amelyek elkerülhetetlenül érdeksérelmekkel járnak.

Valódi reformok helyett azonban egy szimpla utasítás-végrehajtásra épülő rendszert működtetnek; mint látható, ez konfliktuskerülésként sem éppen eredményes, de ráadásul még komoly politikai kockázatok is rejt. Mint az OFI elemzésében írják: a centralizált rendszereknek az a veszélyük, hogy minden, valamilyen érdeket sértő intézkedés felelőse az egyetlen döntéshozó. (A cikk február 2-án jelent meg az Indexben)

RENDSZERSZINTŰ VÁLTOZÁS KELL!

„Ma az iskolákban azt kell oktatni, amit a hatalom jónak tart”

A Kard, azaz a Kerekasztal a Részvételi Demokráciáért Egyesület A túltöltött bicikli, avagy az oktatás hétköznapijai címmel tartott február 6-ai ülésén a résztvevők egyöntetű álláspontja az volt, hogy az oktatásban elkerülhetetlen a rendszerszintű változtatás. A KARD ülése közben érkezett a hír *Balog Zoltán* miniszter bejelentéséről: a köznevelési államtitkár távozik, *Palkovics László* felsőoktatási államtitkár ezentúl oktatási államtitkár lesz. *Czunyiné Bertalan Judit* digitális tartalomfejlesztésért felelős kormánybiztosként dolgozik tovább. A jelenlevők egyöntetű véleménye szerint mindez nem változtat alapvetően az oktatásban kialakult tarthatatlan helyzeten.

Hiller István, az Országgyűlés szocialista alelnöke, korábbi oktatási és kulturális miniszter a rendezvényen arról beszélt, hogy rendszerjellegű változásra van szükség. Jelenleg az történik, amit a törvényben megfogalmaztak, az ország jelenlegi vezetői ugyanis olyan társadalomban gondolkodnak, amelyet minden szinten irányítani tudnak. Szerinte nem véletlen, hogy a közoktatási törvényt köznevelésre változtatták, mert az a lényege: „Mi nevelünk titeket, mi mondjuk meg a normákat.”

Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke szerint nemcsak az oktatással, hanem az egész közsférával baj van. A tiltakozások kiváltó okairól szólva hangsúlyozta: a tanárok a saját bőrükön érzik a közoktatási rendszer problémáit, a szülők pedig felháborodtak, hogy mennyire leterhelik gyermekeiket. Ez most összeért, és ehhez kellett még a miskolci Herman Ottó Gimnázium levele is.

Szűdi János közoktatási szakértő, több eddigi kormány államtitkára úgy vélte, hogy

amíg az iskolák nem kapják vissza jogi személyiségüket, addig nem lesz érdemi változás. Szavai szerint ma az iskolákban azt kell oktatni, amit a hatalom jónak tart, így a hatalom az iskolákon keresztül eljut minden családba. Az országnak fel kellene ismernie, hogy a jelenlegi út nem vezet sehova.

Mendrey László, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének elnöke arról beszélt, hogy minden a vezértől függ, a jelenlegi „klikes” rendszer addig marad, amíg az politikai cél.

Szüdi János

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A GYERMEK

Mielőtt bárki hátradőlné és elégedetten dörzsölgetni kezdené a kezét a hír hallatán: az ügyesség szerint össze lehet kötni a gyermek kezét, be lehet ragasztani a száját az óvodában, mivel a köztököt pedagógus nem követett el súlyos kötelezettségzegést, érdemes elgondolkoznia azon, vajon mit is jelez az, ha a különböző, Magyarország által is aláírt és kihirdetett nemzetközi szerződésben és a jogrendszer alapjait meghatározó alaptörvényben foglaltak megszegése nem jár következményekkel.

Érdemes, hiszen ahol nincs jogbiztonság, ott nem csak a gyermek nincs biztonságban. Ott nincs biztonságban senki sem. A jogbiztonság kérdésén való elmerengés nem csak azért aktuális, mivel sokan gondolják úgy, a gyermeknek életkora miatt nincsenek, nem lehetnek jogai, s a gyermek fejlődéséhez, emberré válásához éppenséggel jól jön egy „makarenkói” pofon. Aktuális a gondolkodás azért is, mivel a hatalom éppen azt tervezi, hogy felhatalmazza önmagát jogaink felfüggesztésére. Felhatalmazza önmagát arra, hogy bárkinek szabadon összekösse a kezét, beragassza a száját.

Gondolatok a gyermeki jogokról

Jelen hír kapcsán „csupán” arra a kérdésre kell megkeresni a választ, van-e olyan emberi jog, amellyel összeegyeztethetetlen a fent leírt magatartás. Ha a válasz igen, akkor elégséges a gyermek helyzetét tisztázni, megilletik-e az emberi jogok.

Először nézzük a gyermek helyzetét, melynek megértéséhez érdemes segítséget kérni attól az Alkotmánybírástól, amelyik még fontosnak tartotta, hogy az államhatalom ellensúlyja legyen. „Az Alkotmánybíráóság következetes gyakorlata szerint a gyermeket megilletik az alapjogok. A gyermek az alapjogokat, mint mindenki más, azokkal a feltételekkel gyakorolhatja, amelyeket az egyes jogterületek számára előírnak. Ahol a törvények nem szabályozzák a kis- és fiatalok joggyakorlását, esetről esetre kell megvizsgálni, hogy a gyermek mely alapjogokat milyen vonatkozásban gyakorolhat saját maga, illetve ki gyakorolhatja nevében és érdekében. A gyermek voltára tekintettel a gyermek sem zárható ki az alapjogok egyes területeiről teljesen. A gyermek alapjoggyakorlásának lehetősége a joggyakorlás következményeit átfogó döntési képessége kibontakozásával együtt a növekvő korrallal egyre szélesebb lesz.” [39/2007. (VI. 20. AB. h.)]

Gondolatok az emberi méltóságról

Vajon milyen jog sérülhet azáltal, hogy valakinek „csak úgy” egy embertársa összeköti a kezét, beragasztja a száját? Az ember legfontosabb joga az a jog, amely az emberi létből ered! Minden embernek veleszületett joga van az emberi méltóságra. Ez mit jelent? Az Alkotmánybíráóság álláspontja ebben a kérdésben is egyértelmű és világos: „Az emberi méltósághoz való jognak két funkciója van. Egyrészt azt fejezi ki, hogy van egy abszolút határ, amelyen sem az állam, sem más emberek kényszerítő hatalma nem terjedhet túl, vagyis az autonómiának, az egyéni önrendelkezésnek egy mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany maradhat és nem válik eszközzé vagy tárggyá...A méltósághoz való jog másik funkciója az egyenlőség biztosítása... Ez egyben azt jelenti, hogy a méltóság oszthatatlan és redukálhatatlan, azaz az emberi státus minimális feltétele, amely tehát egyetlen embertől sem vehető el.” [23/1990 (X. 31.)] Miután az emberi méltóság része az önrendelkezés joga, az önrendelkezésnek pedig része, hogy valaki döntsön arról, mi történjen vele, mi történjen a testével, ezért önkényesen, beleegyezés nélkül senki nem érintheti meg másnak a testét, mivel ezzel megsérti az illető emberi méltóságát. Különösen igaz ez az állítás akkor, ha ennek a cselekedetnek célja a büntetés, a megtorlás. Még súlyosabb a helyzet, ha mindez mások előtt történik, megleckéztetés céljából, mivel ez még megalázó helyzetbe is hozza a sértettet.

Az óvodai csoportban megköttözött, szájjal ellátott gyermeknek az óvónő többszöri és súlyosan megsértette az emberi méltóságát. Ez a cselekmény ellentétes több nemzetközi egyezmény előírásaival, az alaptörvényben foglaltakkal és a pedagógus kötelezettségeit meghatározó törvényi rendelkezésekkel. Az alaptörvény II. cikke szerint ugyanis az emberi méltóság sérthetetlen. Sérült azonban az alaptörvénynek a megalázó bánásmód tilalmára vonatkozó rendelkezése is. Az alaptörvény III. cikke kimondja: senkit nem lehet megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Hasonló rendelkezés található az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményben: „Senkit nem lehet kínzásnak vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.” [EJASZV. 3. cikk.]

Az emberi méltóság védelméből eredően a köznevelés intézményében nem al-

kalmazható semmilyen okból, semmilyen indokból és semmilyen formában olyan fegyelmezési eszköz, amely a gyermeket, a tanulót megalázó helyzetbe hozza. Nincs lehetőség arra, hogy az óvodába, iskolába, kollégiumba járó gyermekkel, tanulóval szemben a testi fenyegetést vagy a testi erőszakot bármilyen formában alkalmazzák. A megalázó bánásmód azonban sokkal szélesebb ennél a körnél. Tiltott a gúnyolódás, a lelki „ráhatás”, a közösségből való kizárás, a megfélemlítés stb. Minden közoktatási intézménynek ismernie kell a Gyermek jogairól szóló egyezményben található rendelkezéseket, amelyek arra kötelezik az egyezményben részes államokat, így a Magyar Köztársaságot is: gondoskodjon arról, hogy a gyermeket ne lehessen sem kínzásnak, sem kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni. [EJASZV. 37. cikk.]

Számos olyan alkotmányos jog van, amely sok esetben sérül a köznevelés rendszerében. Ezek közé tartozik az egyenlő bánásmód követelménye, a véleménynyilvánítás joga, a magánélethez való jog. Az is bizonyos, hogy a gyermeket, a tanulót az óvoda, az iskola, a kollégium személyes szabadságában nem korlátozhatja. Ezek a tilalmak akkor is léteznek, ha a köznevelés rendszerét szabályozó jogszabályok nem szólnak róluk. A kihirdetett nemzetközi szerződések, így a Gyermek jogairól szóló egyezmény megtartása minden pedagógus számára kötelező. Nem szabad, nem lehet elnézni a gyermeki jogok sérelmét.

Az alaptörvény XVI. cikke deklarálja a gyermek jogát a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A köznevelési intézmények és az ott dolgozók helyzete világos. A köznevelésről szóló törvény szerint az intézmények ellátják a gyermek, a tanuló felügyeletét, melynek része a testi épségének megóvása és erkölcsi védelme. A köznevelésről szóló törvény egyértelmű: a gyermek, a tanuló nem vethető alá testi, lelki fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak, védelmet kell számára biztosítani a fizikai és a lelki erőszakkal szemben. A pedagógus köteles a gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartani.

Az, hogy a gyermek emberi méltóságát a pedagógus megsértette, nehezen vitatható. Azt, hogy ez a jogsértés mennyire súlyos és milyen következményekkel járjon, a bíróságnak kellett volna kimondania.

(Folytatás a 10. oldalon)

A GÁRDONYI GÉZA ALAPÍTVÁNY HÍREI

Szociális támogatás

A Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriuma a 2015. november 30-ai ülésén döntött a számláján lévő adományozott összeg és a NAV-tól átutalt 1 százalékos szja-részesedés felhasználásáról.

Részletezés:	
Beíratások (2015. 01. 01-jétől 2015. 11. 30-áig):	202 000 Ft
Kamat:	19 020 Ft
NAV 1%:	51 420 Ft
OTP-költségek:	- 12 569 Ft

Összesen: 259 871 Ft

A kuratórium úgy határozott, hogy ehhez az összeghez hozzátesz a pénzforgalmi számlán lévő pénzből az indokolt pályázatok és postaköltségük felhasználására. A kuratórium a beérkezett 27 pályázatot elfogadta. Közülük öt fő 10 ezer, 18 fő 15 ezer, négy fő pedig 20 ezer forint szociális támogatásban részesült.

Megyei Szervezetek	A beérkezett pályázatok száma	Az elfogadott pályázatok száma	Az elutasított pályázatok száma	A klub-támogatások száma	Elfogadott klub-támogatás	A támogatási összeg felosztása
Bács-Kiskun	5	5	-	1	1	90 000 Ft
Békés megye	-	-	-	1	1	25 000 Ft
Borsod-A-Z.	14	14	-	-	-	210 000 Ft
Csongrád	1	1	-	-	-	15 000 Ft
Hajdú-Bihar	1	1	-	-	-	15 000 Ft
Heves	-	-	-	1	1	25 000 Ft
Somogy	1	1	-	-	-	15 000 Ft
Veszprém	2	2	-	-	-	25 000 Ft
Budapest	3	3	-	-	-	45 000 Ft
Összesen	27	27	-	3	3	465 000 Ft

Klubtámogatásra pályázatot nyújtott be: a PSZ Bajai Alapszervezetének Nyugdíjas Klubja, a PSZ Békés Megyei Szervezete Nyugdíjas Tagozata Pedagógus Klubja (Gyomaendrőd), a PSZ Heves Megyei Szervezete Egri Nyugdíjas Pedagógusok (Nyugdíjas Klub).

A Kuratórium mind a három pályázatot elfogadta, és egy klubot 15 ezer, két klubot 25 ezer forintban részesített.

Összesen az alapítvány 465 ezer forint támogatást osztott ki, a postaköltség 27 595 Ft volt.

Az összegek kiutalása, postázása a kuratóriumi ülés után megtörtént. Reméljük, karácsony előtt megérkeztek, és sikerült örömet szerezniük 27 nyugdíjas tagtársunknak és a három nyugdíjascsoport tagjainak.

Mindenkinek köszönjük, aki 2015. évben is támogatta az alapítványt!

Ez alkalommal is felhívjuk kollégáink figyelmét arra, hogy az alapítványunk céljait (a nyugdíjas pedagógusok és egyéb közoktatási dolgozók szociális és kulturális célú támogatása) csak úgy tudjuk megvalósítani, ha a tőkénk gyarapodik, ha az adományok növekednek.

Az alapítvány neve: Gárdonyi Géza Alapítvány

Címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Adószáma: 18011586-1-42

Segítségüket, támogatásukat előre is köszönjük!

Horváth Tiborné, a kuratórium elnöke

Az óvodapedagógus és a gyermek

(Folytatás a 9. oldalról)

Gondolatok a zsarnokságról

A bíróságnak, mert a gyermekek jogainak „tisztázása” igényelné ezeket a helyzeteknek az igazságszolgáltatás által történő megítélését, értelmezését.

Védelmet kell számára biztosítani a fizikai és a lelki erőszakkal szemben. Az ügyészségre jelen ügy kapcsán is kár több szót vesztegetni. Szövegértési problémáikat a költő szavai világossá teszik: „Hol zsarnokság van, / ott zsarnokság van.”

Alacsony bérezés plusz sok stressz egyenlő pályaelhagyás

A címbeli egyszerű egyenlet kezd kibontakozni abból a kutatásból, amelyet *Kazár Ádám*, a Szent István Egyetem Emberi Erőforrás Tanácsadó mesterszakának végzős hallgatója készít diplomamunkaként. A közoktatást elhagyó pedagógusok pályaváltásának okait, valamint munkaerő-piaci lehetőségeit vizsgáló kérdőívet interjúnk alanya a világhálón tette közzé. Az eddigi válaszokból kiderült: jelentős a pályaelhagyók száma, és mintegy 10 százalékuk térne vissza a közoktatásba. *Kazár Ádámmal beszélgettünk.*

– **A Facebookon olvasható az ön által feltett kérdőív, miért pont „A pályaelhagyó pedagógusok pályaváltásának okai és munkaerő-piaci lehetőségei” témát választotta?**

– Azért, mert magam is pedagógus vagyok, és szívügyemnek tekintem ezt a jelenséget. Már korábbi egyetemi tanulmányaim során is szembesültem ezzel a problémával, majd amikor a jelenlegi képzésem diplomamunka témát kellett választanunk, alkalmam nyílt a munkaerő-piaci mozgás-pályaelhagyás témakör választására. Ekkor döntöttem el, hogy mélyebben szeretném vizsgálni ezt a témát, és rávilágítani ennek aktualitására.

– **Úgy véli, tapasztalja, hogy sok a pályaelhagyó pedagógus?**

– Jelentős a pályaelhagyók száma az ismerőseim körében. A velem együtt végzett hallgatótársaim körülbelül fele nem dolgozik a közoktatásban. Sajnos nagyon sok olyan pedagógus ismerősöm is van, aki nem helyezkedett el a pályán, vagy pedig több év tanítás után hagyta ott a közoktatást.

– **Egyedül vállalkozott a kérdőív kidolgozására?**

– Ig4e, ez része a diplomamunkámnak. Természetesen kaptam javaslatokat, ötleteket, hogyan lehetne tökéletesíteni a kérdőívet.

– **Készül belőle tanulmány?**

– A beérkezett adatokból egy jelenleg Szlovákiában PhD-tanulmányokat folytató barátommal, *Jánk Istvánnal* készülünk egy tanulmányt írni, amely konkrétan a pályaelhagyást helyezi a középpontba.

– **A tanulmányhoz a kérdéseket ki állította össze?**

– A kérdéseket és a hozzájuk tartozó témaköröket én állítottam össze. A kérdőív egy része a pályaelhagyás okaival foglalkozik, mint a társadalmi megbecsültség hiánya, a bérezés vagy a munkavégzés lehetetlensége.

– **Miért pont ezekre a kérdésekre vár választ?**

– Azért, mert ezek a leggyakoribb indokok a pályaelhagyás esetében. A másik részével pedig azt vizsgálom, hogy a közoktatást elhagyó pedagógusok mint aktív munkaerő hol tudnak elhelyezkedni.

– **Sokan válaszolnak a Facebookon, egyéb fórumokon?**

– A kérdőív online és javarészt a Facebookon terjedt el. Sok ismerősöm osztotta meg, vagy épp e-mailben továbbította. Ennek köszönhető, hogy sok emberhez eljutott.

– **Várhatóan mikor hozzák nyilvánosságra a tanulmányt?**

– Idén tervezünk egy tanulmányt megjeleníttetni. Ennek az időpontját jelenleg nem tudom még megmondani.

– **Az eddigi válaszokból kirajzolódik-e már valamiféle trend?**

– Igen, ami szembetűnő, hogy a kérdőívet kitöltők legtöbbször alacsony bérezést és a magas stresszt nevezte meg a pályaelhagyás okaként. A kitöltők kb. 85 százaléka írta azt, hogy foglalkozna oktatással a közoktatáson kívül, és ismerve a jelenlegi előmeneteli rendszert mindössze 14 százalékuk válaszolta azt, hogy visszatérne a közoktatásba.

– **Ön az emberierőforrás-tanácsadó mesterszakot választotta, vagyis „átnyergel” egy másik pályára?**

– Az oktatás területén szeretném hasznosítani az új végzettségemet pályaválasztási tanácsadóként.

– **Köszönöm az interjút!**

M. I.

A GAMMA-SUGARAK HATÁSA A KISTELEPÜLÉSEKRE

Mit jelent a vidéki kisiskolák felső tagozatainak tervezett jövője?

A nemzetközi mérések alapján készült elemzések szerint egy magyar gyermek sorsa 85 százalékban eldől születése pillanatában. Európában egyetlen olyan ország sincs, ahol az oktatás nemhogy csökkentené a gyerekek közötti egyenlőtlenséget, hanem még növeli is azt. A kormányzat ennek okát elsősorban a kistelepülési iskolák gyenge teljesítményében látja. Az Emmi 3378 előterjesztése, a „Differenciált közszolgáltatás bevezetése” tervezete új iskolaközpontok létrehozását célozza meg, amely lehetővé tenné a hátrányok csökkentését. Az ősszel helyettes államtitkári támogatással megkezdődött az iskolaigazgatók „felkészítése” az esetleges átszervezésre.

A Klik állítása szerint 150-180 iskolaközpontot szeretnének kialakítani. Az alacsony létszámú oktatási intézmények felszámolása a cél, a kormányfői ígéretet megtartva, hogy minden településen lesz legalább alsó tagozatos iskola. A kormányzat legfőbb célja a lehető legtöbb pénz megtakarítása a közsféra kiadásából.

Mennyit hozna a felszámolás?

A tervek szerint a kistelepülések 7-8. osztályait számolnák fel, és autóbusszal vinnék a gyerekeket a központi iskolákba. A 7-8. osztályok megszüntetése azon településeken, ahol évfolyamonként csak egy osztály működik, nagyon minimális nyereséget hozna évente. Egy korábbi tanulmány szerint, ha az intézményekben tanulók létszámának alsó határa 150 fő lenne, akkor a közoktatásra fordított kiadások 2 százalékát, ha 200 fő, akkor a közoktatásra fordított költségek alig 3,5 százalékát takarítanák meg. Amennyiben figyelembe vesszük, hogy ezekben a megtakarításokban nincsenek benne a tanulókat szállító autóbuszok költségei és fenntartásuk, akkor ez az érték még kisebb arányt mutatna. Egy-két stadion árérték miatt kell minden hetedik tanulót érintő változást végrehajtani a közoktatásban?

Klebsberg Kunó a tanyai iskolák alapításának egyik legnagyobb támogatójának számított, most az ő neve alatt építenék le a kistelepülések oktatási intézményeit. A tervezet a múlt század hetvenes éveiben megszüntetett tanyai iskolák felszámolására emlékeztet: titkolózás, társadalmi egyeztetés hiánya.

Változó iskolaszervezet és következményei

Ha 6. osztályig helyben maradhatnak a kistelepülések tanulói, akkor ez azt jelentené, hogy iskolaszervezet-változás is be fog következni, hiszen az alsó tagozatot 6. osztályig szeretnék kitolni. Feltehetően ezzel párhuzamosan vezetnék be a kilenc évfolyamos oktatást is. Az új tankönyvek teljes generációja a következő tanévben fog megjelenni. 2018-ra pedig új tantervet és új tankönyveket kell majd ismét készíteni az iskolaszervezet változása miatt?

Ha változik az iskolaszervezet, akkor előbb a pedagógusképzésen kellene változtatni, hiszen a tanítóknak új kihívással kellene szembenézniük a hat évfolyamos alsó tagozattal.

A hivatkozási alap a benyújtott tervezet szerint az, hogy nem jut minden tanuló azonos ellátáshoz. A Klik létrehozásának az volt az alapja, hogy biztosítsa minden intézményben az azonos ellátást. Ezek szerint a Klik nem tudja az alapfeladatát ellátni? Ez ellentmondás a kormány eddigi politikájával.

Hódmezővásárhelyen sikeres volt az integráció

Hivatkozási alap még a közjövőben várható felső tagozatos szaktanárok hiánya, elsősorban a természettudományos tantárgyakból. Az utolsó öt évben nappali tagozaton az országban annyi fizika és kémia szakos tanár szerzett diplomát, mint az 1988-as

évben kibocsátott fizika-kémia szakos tanárok 20 százaléka. A szakemberek erre a tendenciára már régen hivatkoznak, még a bolognai rendszer bevezetése előtt jelezték ezt a problémát. Megoldási javaslattal is éltek. A tanárképzést műveltségterületek szerint kellene átalakítani. Minden probléma megoldódna, és a természettudományos rendszerszemlélet is teret kapna, ami komoly hiányossággként mutatkozott az utóbbi időszak PISA méréseiben.

A harmadik indok, hogy az integrációt jobban elő tudják segíteni az iskolaközpontokban (szakemberek, felszereltség stb.). Az én megítélem szerint az ilyen típusú integráció még több konfliktus, etnikai ellentét forrása lesz. Ha integrálni akarunk, akkor miért nem első osztálytól kezdjük meg ezt, amikor még sokkal fogékonyabbak a gyerekek egymás elfogadására?

Nahalka István kutatásai szerint már 4. osztályban nagyon nagy különbségek alakulnak ki a tanulók teljesítményei között. Ha ezeket a különbségeket csak 7. osztályban kezdjük el tudatosan csökkenteni, az az intézményeken belül komoly ellentétek forrása lesz, és feltehetően a szülők ismételten a lábukkal fognak szavazni az iskolacentrumok esetében (még nagyobb lesz a hatosztályos gimnáziumba az elvándorlás aránya). Csak halkan jegyzem meg, hogy volt egy polgármester, akit úgy hívtak, hogy *Lázár János*, és Hódmezővásárhelyen sikeresen hajtotta végre (igaz, vérrel és verejtékkel) az integrációt. A kompetenciamérések tanúsága szerint a hódmezővásárhelyi eredmények nagyon komoly javulást mutatnak. Talán meg kellene kérdezni tőle, hogy mit és hogyan csinált, ha már integrálni akar a kormány.

Minden ötödik tanulót érintene a változás

A legfontosabb ellenérv, hogy a település elveszti népességmegtartó erejét, ha a gyerekeket az iskolába is buszoztatni kell. Azokon a településeken, ahol az iskola bezárt, vagy csak az alsó tagozatos oktatás maradt meg, a telekárak azonnal felére, harmadára estek vissza, és megindult a népesség átrendeződése. Vagy a település elhalása, lassú leépülése következett be, vagy más településekről kiszorított, szegényebb rétegek jelentek meg, és rohamos tempóban szegregálódott a település. A skandináv vagy németországi modell nem alkalmazható, hiszen ha ott megszűnt az iskola, attól még a település vígan fejlődött. Nálunk viszont a település lejtőre kerül az iskola megszűnése után (nem tudom az okát, talán a szociológusok meg tudnák magyarázni).

Kiket fog érinteni a tervezett változás, ha a kormányzat rábólint az Emmi javaslatára?

1200-1500 közé tehető azon iskolák száma, ahol évfolyamonként egy osztály van. Minden ötödik tanulót érinteni fog vagy utazóként, vagy befogadóként. Becslésem szerint 3 ezer pedagógus lesz érintve, ennek közel fele vagy nyugdíjba fog kerülni, vagy az állását fogja elveszíteni, a másik fele pedig áthelyezésre kerül.

(Folytatás a 12. oldalon)

A GAMMA-SUGARAK HATÁSA A KISTELEPÜLÉSEKRE

(Folytatás a 11. oldalról)

Iskola-összevonásokra 2002–2010 között is tettek kísérletet, de az összevonások az iskolai hálózat töredékét érintették csak, ellentétben a mostani tervezettel. Természetesen vannak olyan kistelepülések, ahol tíz fő alatti osztálylétszámok vannak, de nem szabad általánosítani, hiszen ezen iskolák száma alig éri el a 0,5 százalékot.

Felvetések a meglévő gondokra

Ilyenkor jön az, hogy akkor mondjunk mást, ami enyhítene a meglévő gondokon. Én csak néhány jelzésértékű dolgot szeretnék felvetni: a párbeszéd megint elmaradt az érintettekkel. Vissza kell adni az elvont pénzeket az oktatásnak. Az alábbi adatsor nem szorul semmilyen magyarázatra.

Táblázat címe: Pénzkivonás az elmúlt időszakban

Egy gyermekre/tanulóra jutó oktatási költségvetési kiadás Ft-ban				
	2009-ben	2009 és 2013 közötti inflációval növelve	2013-ban	A 2013. és a 2009. évi értékek különbsége 2013-as árakon
Óvoda	608 570	713 013	679 271	–33 742
Általános iskola	584 836	685 205	600 484	–84 721
Középfokú oktatás	540 752	633 556	438 706	–194 850
Felsőfokú oktatás	935 914	1 096 536	884 406	–212 130

A rendkívül kötött tantervi szabályozás nem szolgálja a leszakadók felzárkóztatását, hanem csak a sikertelenségüket fogja növelni.

A tanulók fejlődését és a pedagógusok hozzáadott értékét kellene mérni, és csak harmadsorban a tanulói teljesítményeket.

A leszakadó területekre, a szegregálódó intézményekbe a legnagyobb tudású és ebből következően a legjobban fizetett pedagógusoknak kellene kerülniük. Az északeurópai államokban a leszakadó térségben tanítóknak 40–50 százalékkal magasabb a keresetük, mint a „normál” körülmények között dolgozó társaiké.

A pedagógusképzést és a pedagógusok átképzését komoly pénzeszközökkel támogatni kellene, hogy az integrálásban részt vevő tanulókat megfelelő felkészültséggel tudják segíteni, fejleszteni.

Ha ezek megvalósulnának, akkor talán nem hangoznának el a Kósa Lajos által elég szerencsétlenül megfogalmazott mondatok, például hogy a szegregátumok húzzák le az oktatás színvonalát.

Ha a leszakadó térségeket fejleszteni akarjuk, akkor az oktatás önmagában semmit nem fog tudni változtatni a helyzeten, csak akkor, ha a foglalkoztatást, egészségügyet, szociális kérdést és az oktatást egy rendszerben tudjuk kezelni.

Totyik Tamás tanár

LÁZÁR JÁNOS MEG A PEDAGÓGUSOK

A Miniszterelnökséget vezető miniszter azt mondta a sajtótájékoztatóján, hogy a magyar diákok teljesítménye romlik, és a pedagógustársadalom nem tehet úgy, mintha a teljesítményromláshoz nem lenne köze.

Lázár Jánosnak igaza van. Abban is, hogy a diákok teljesítménye romlik, és abban is, hogy ehhez közük van a pedagógusoknak is. Azt nem tudhatom, hogy a miniszter úr miben látja ezeknek az okait; leírom, hogy – a kollégákkal sokat beszélgető tanárként – én hogyan látom.

Az oktatás eredményességének három pillére a célok pontos, reális kijelölése, a feltételek megteremtése és a pedagógus nagy módszertani szabadsága. Jelenleg mindegyik hiányzik.

A bér nagyon fontos; mondjuk a második legfontosabb. Az első azonban, hogy nyugodt körülmények között lehessen a gyerekeket a jóra nevelni. Mivel ez nincs meg, a rendszer valóban egyre rosszabbul teljesít. A kollégák egyszerre szembesülnek az értelmetlenül elköltött milliárdokkal és a végzetes forráshiánnyal.

Az eredményessége miatt példaként idézett finn oktatási modellt tanulmányozva az ember rábukkan néhány alapvető dologra. Finnországban a szakma, a szakemberek köre mondja meg, milyen legyen az oktatás. A társadalom a megfelelő formában kifejezi, mit

sz szeretne az oktatáson keresztül elérni. A társadalom választott ügyintézőinek (a politikusoknak) az a dolguk, hogy megteremtsék azokat a feltételeket, amelyekkel a szakma (a pedagógusok) meglátása szerint a leghatékonyabban lehet a kitűzött célt elérni. Az, hogy a célt milyen szakmai eszközökkel, ütemezésben stb. éri el, a pedagógus ügye. Ezek után, de csak ezek után lehet a kimenetet mérni, az intézményt, a pedagógust minősíteni, ha kell segítő – és nem elmarasztaló – módon beavatkozni. Mert az oktatás valóban közösségi ügy; a jó oktatás közösségi kincs, tényleg a jövő múlik rajta.

Miben tehető felelőssé a magyar pedagógustársadalom az eredmények romlása miatt? Elsősorban azért vagyunk felelősek, hogy hagytuk az oktatási rendszer ilyen irányú átalakítását. Tiltakoztunk, de nem elég erősen és hatékonyan.

Hagyták a pedagógusok, hogy kivégeznek a kezükből olyan fontos eszközöket, amelyekkel a munkájuk eredményesebb lehetett. Hagyták, hogy a besorolási-minősítési rendszerüket úgy változtassák meg, hogy az ne a szakmai eredményességet, hanem elsősorban az önmenedzselés képességét díjazza. Hagyták, hogy az intézmények fenntartását-üzemeltetését olyan módon szervezzék át, hogy az átláthatatlanná és kezelhetlenné tegye a működést. Hagyták, hogy az ér-

temi párbeszéd helyett, amelyre nagyon is szükség lenne a pedagógus szerepéről és lehetőségeiről, egy etikai kódexszel rendelkezni el sokféleképpen értelmezhető és felhasználható magatartási szabályokat a számukra. Hagyták, hogy miközben a mindennapi apróságok beszerzésére sincs már pénz, milliárdok folynak el jórészt értelmetlen feladatokra. Hagyták, hogy a diákok olyan mennyiségű tananyaggal nézzenek szembe, amely legfeljebb úgy lenne teljesíthető, hogy a diák élete kizárólag a tanulásról szóljon, ami teljesen értelmetlen és embertelen.

A fölösleges adminisztrációra, a portfóliók megírására, feltöltésére, begyűjtésére és tárolására fordított energiát és pénzt a gyerekekre kellene fordítani: ez bizonyosan növelné az oktatás eredményességét.

Számtalan dolog van még, amelyre ki kell térni a teljesítmény/teljesítményromlás, egyáltalán az oktatás-nevelés ügyeiben. Ez azonban nem egy cikk, még csak nem is egy konferencia témája, hanem jó esetben hosszú, alapos tárgyalássorozat feladata. Ennek indítását akár meg is beszélhetnék.

Lázár János meg a pedagógusok.

Bán Mihály, a PSZ Veszprém megyei elnökhelyettese

(A cikk január 19-én jelent meg a veszprém@kukac hírportálon)

MIÉRT ELŐÍTÉLETESEK A GYEREKEINK?

Nem cáfolják a tévhiteket, a közismert sztereotípiákat a tankönyvek a romákról

Az ismeretek hiánya, illetve a nem megfelelő ismeretek hozzájárulnak ahhoz, hogy az iskolából a különböző kisebbségekkel – köztük a romákkal – szemben előítéletes tanulók kerülnek ki. Az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány megbízásából kutatás folyt arról, miként jelennek meg a romák a kerettantervekben, illetve az új, kísérleti tankönyvekben.

Az alapítvány célja az volt, hogy feltérképezze, van-e hiányosság vagy nem megfelelő tartalom a tankönyvekben a romákat illetően, egyúttal szövegszerű javaslattal éljen a döntéshozók felé a tartalom megváltoztatása érdekében. A projektet támogatta az Európai Roma Jogok Központja (ERRC) és a Norvég Civil Támogatási Alap, a kutatást Pálos Dóra és Binder Máttyás végezte.

Miért fontos a romák megjelenítése?

Korábbi kutatásokból (és a mindennapi tapasztalatokból) tudható, hogy a romák erősen alulreprezentáltak a tankönyvekben. A mostani vizsgálódás a közoktatást jelenleg szabályozó, releváns kerettantervekre és az új, ún. kísérleti tankönyvekre, munkafüzetekre fókuszált (összesen 47 db). A kutatásban a NAT egyes

kítúzott céljait indikátorként használták, az érintett kerettanterveket és tankönyveket egy, a támogató szervezetekkel közösen kialakított szempontrendszer szerint elemezték.

A romák megfelelő megjelenítése kettős célt szolgál: a roma tanulók számára ezek a tananyagrészek fontos szerepet játszhatnak a pozitív önazonosság-tudat megerősítésében, és ezzel párhuzamosan – minden tanuló számára – kiegyensúlyozott ismereteket nyújthatnak a romákról, szerepet játszhatnak közismert sztereotípiák, elterjedt tévhitek megcáfolásában, a társadalom érzékenyebbé tételének folyamatában.

Főbb megállapítások és továbblépés

A kutatás főbb megállapításai: forrás- és tevékenység-központúság tekintetében

súlyosan alulreprezentáltak a romák a vizsgált tankönyvekben és munkafüzetekben. A tananyagok sok esetben felemás módon integrálódtak. Számos, a romákhoz köthető rész tartalmaz szakmailag téves adatokat, hibás következtetéseket és hiányos megjelenítést. Jelen elemzés fényében az látszik, hogy a mostani tankönyv-„átalakítás” nem képes meghaladni az „ünnepi multikulturalizmus” szintjét, sőt több esetben arra sem képes, hogy a negatív sztereotípiákat a háta mögött hagyja.

A kutatás következő lépése megfelelő tartalmak ajánlása a NAT céljaival összhangban, az új tartalmak megjelenítéséhez elvi és módszertani kritériumrendszer felállítása. A kutatási anyagot szakmai vitára bocsátották. A kutatás eredményeit január 29-én mutatták be a Nyitott Műhelyben.

MEGDÖBBENTŐ ADATOK: A TANULÓK KÉTHARMADA TERVEZI A KIVÁNDORLÁST

A teljes lakosság 15 százaléka tervez külföldi munkavállalást vagy tartós kivándorlást. A tanulók körében 67 százalékos az arány.

A bármilyen típusú migrációt, azaz rövid távú vagy hosszú távú munkavállalást, illetve kivándorlást tervezők aránya a teljes lakosság körében 15 százalékos. Tavaly áprilisban a kivándorlást tervezők aránya már a korábbi kétszerese volt, júliusra kismértékben csökkent, és októberre összességében változatlan maradt. A migrációs hajlandóság halmozott értéke nem változott 2015-ben – derül ki a Társi felméréséből.

Ennél jóval magasabb az arány a tanulók közt, 67 százalékuk tervez kivándorlást. A munkanélküliek 27 százaléka számol azal, hogy elhagyja az országot.

Magasabb az arány az országosnál a dél-alföldi (19 százalék) és a nyugat-dunántúli (17 százalék) régiókban élők közt. Az érettségivel (16 százalék) és a diplomával (21 százalék) rendelkezők szintén nagyobb arányban terveznek kivándorlást, mint az országos átlag.

Csak rövid távú munkavállalást 9 százalék, hosszú távú 11 százalék tervez, kivándorlásban pedig 9 százalék gondolkozik. Míg a csak munkavállalásra hajlandók száma fokozatosan csökkent az elmúlt években, a kivándorlásra gondolóké soha nem volt olyan magas, mint 2015-ben.

Érdekesség, hogy azok körében, akik nem tudják eldönteni, hogy elmennének-e szavazni, jelentősen magasabb a migrációt tervezők aránya az átlagnál, 29 százalékos. Pártpreferencia alapján jelentős különbségeket tapasztalhatunk a migrációs hajlandóság terén: a Fidesz-KDNP, illetve az MSZP szavazói körében alacsony, a bizonytalanok és különösen a Jobbik-szimpatizánsok körében magasabb a migrációs hajlandóság. Ám emögött feltehetően más tényezők, például az életkor húzódik meg – teszik hozzá az elemzők.

A munkaerő-piaci szempontból aktív népességhez képest a migrációt tervezők körében jóval magasabb arányban vannak azok, akik a munkanélküliség elkerülése érdekében hajlandók lennének az országon belül ingázni: míg a migrációt tervezők háromnegyede, addig az aktív népességnek csupán valamivel több, mint fele ingázna. Ugyanez igaz az országon belüli költözésre is: míg az aktív lakoságnak kevesebb, mint a harmada lenne hajlandó az országon belül másik településre költözni egy állás érdekében, addig ez az arány a migrálást tervezők körében majdnem kétszeres.

Forrás: VG Online

DÍJAZTÁK AZ ORSZÁG LEGSPORTOSABB ISKOLÁIT

Cseh László egykori diákolimpiai bajnok is gratulált a testnevelőknek

A Magyar Diáksport Szövetség államtitkárok és élsportolók jelenlétében díjazta azt a 15 általános és középiskolát, amelyek a 2014–2015-ös tanévben a legjobb eredményt érték el a diákolimpiai versenyeken. A 19 sportágban, 25 városban zajló eseménysorozaton mintegy 280 ezer hat és 20 év közötti gyermek vett részt, köztük több mint 1700 aranyérmet osztottak ki az országos döntőkön. A díjátadón az iskolák mellett elismerték azt a 20 testnevelő tanárt és a három legsikeresebb rendezvényt szervező egyesület vezetőit is, akik lelkiismeretes munkájukkal hozzájárultak a tanulók teljesítményéhez.

A Magyar Diáksport Szövetség (MDSZ) az MTA dísztermében ismerte el azt a 15 általános és középiskolát, amelyek a legjobb eredményeket érték el a 2014–2015-ös tanév diákolimpiai versenyein. A január 14-ei eseményen jelen volt Czunyiné Bertalan Judit köznevelésért felelős államtitkár, Szabó Tünde sportért felelős államtitkár, Hanesz József, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) elnöke, Cseh László világ- és Európa-bajnok, ötszörös olimpiai érmesűző és Martinek János kétszeres olimpiai, világ- és Európa-bajnok öttusázó. A 28. alkalommal meghirdetett versenysorozaton a 280 ezer részt vevő gyermek közül legtöbben a labdarúgás, kosárlabda, röplabda és atlétika sportágakban indultak.

A legeredményesebb iskolák versenyében az általános iskoláknál az élen idén nem történt változás, az Egri Ke-

mény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola bizonyult a legjobbnak, a középiskoláknál pedig a Váci Szakképzési Centrum Boronkay György Műszaki Szakközépiskola és Gimnázium végzett az első helyen.

„A sport és az iskola kapcsolata az elmúlt esztendőben új perspektívát nyitott. Egyre fontosabbá válik a sporttehetségek támogatása, amelyen az államtitkárságok a Magyar Diáksport Szövetséggel szorosan együttműködve dolgoznak. Most azokat az iskolákat és testnevelőket köszöntjük, akik sokkal többet tettek, mint ami egy normál testnevelés órán elvárható, akiknek a fiatal sportolók nevelése nem a munkájuk, hanem a szenvedélyük” – fejtette ki köszöntő beszédében Czunyiné Bertalan Judit, az Emberi Erőforrások Minisztériumának köznevelésért felelős államtitkára.

A díjátadó után az MDSZ tisztújító

küldöttgyűlést tartott, ahol a következő négyéves ciklusra újraválasztották Balogh Gábor elnököt, továbbá megerősítették tisztségükben az elnökség korábbi tagjait, illetve a megürült pozíciókra megválasztották az új elnökségi tagokat. Balogh Gábor, a szövetség régi-új elnöke így beszélt múltjáról és a szövetség jövőjéről.

„Szerencsésnek érzem magam, hogy fiatalon, öttusázóként megtapasztalhattam, milyen egy sportoló élete. Láthattam, milyen sokan dolgoznak egy ember vagy egy csapat sikerén, mi egy sportszövetség feladata, hogyan tud segíteni a sportolóknak. Később aztán a sportigazgatás szempontrendszerét is megismerhettem, ma pedig ezen tudás birtokában igyekszem és igyekszik a Magyar Diáksport Szövetség a lehető leghatékonyabban támogatni a fiatal sporttehetségeket.” Forrás: SzegedMa

In memoriam DR. SZÚCS ALAJOSNÉ 1935–2016

„Ne váltsd apróra szíved kincseit.
Ki mindent akar, mindent elveszít.
Reményeid titkos délibábja,
Ne csaljjon biztos útról ingoványba!
Ami fél, azt el ne fogadd,
Egészet akarj, s egészet adj!” (Ady Endre)

2016. február 11-én utolsó útjára kísértük volt kollégánkat, dr. Szúcs Alajosné, Séllei Esztert, aki 1935. július 18-án született Dévaványán. Személyében a Békés megyei szakszervezeti mozgalom kiemelkedő egyéniségét tisztelhetjük. Már fiatalon bekapcsolódott a mozgalomba és hamar vezetővé vált. 1975-től nyugdíjba vonulásáig a PSZ Békés Megyei Szervezetének titkáráként tevékenykedett. Megyei vezetőként minden alkalmat megragadott, hogy tagjainak élet- és munkakörülményeit jobbra tegye. Munkásságát számos elismerés övezte.

Emlékét tisztelettel és szeretettel megőrizzük!

A PSZ Békés Megyei Szervezete tagsága

Kongresszusra készül a PSZ

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége január 25-ei ülésén arról döntött, hogy 2016. március 6-ára összehívja a PSZ XXVI. Kongresszusát. A napirendjén személyi kérdések szerepelnek, és a kongresszusi küldöttek elemzik a köznevelésben kialakult helyzetet is. A PSZ OV ülésén abban is állást foglalt, hogy üdvözlő minden olyan kezdeményezést, amely a PSZ kongresszusi határozataival összhangban van, és támogat minden olyan akciót, amely a magyar nevelés- és oktatásügy súlyos problémáinak megoldását szolgálja. Az Országos Vezetőség határozott arról is, hogy a Pedagógusok Szakszervezete csatlakozik „Az Emmi mostohagyermekei” akcióegységhez.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Mille Ilona

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felelős kiadó: Galló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

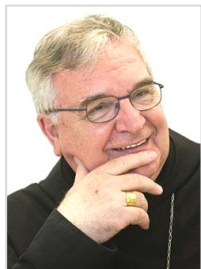
Index: 26651 ISSN 0133-2260

Lengyel László

RÖPÜLJ, BARÁT, RÖPÜLJ!

Várszegi Asztrik hetvenéves. Álltak Esterházy Péterrel a kolostor bejáratánál. A nyugati szél belekapott a reverendába, s mint a szárnyak, emelkedtek. – Röpülj, barát, röpülj! – mondta, énekelte Esterházy utánozhatatlan gúnnyal és szeretettel. Nevettek. Majd féltőn megölelte. Így ölel magához hívót és hitetlent, katolikust és protestánst, zsidót és muszlimot. Egy nemszeretem ország és egy reménytelen világ fér ebbe a nevető és szerető ölelésbe. Várszegi Asztrik püspök, pannonhalmi főapát hetvenéves.

„Nekem az egyik fájó pontom az, hogy mindig azokat az embereket keresem, akik azt szeretnék, hogy ne csak nekem, hanem mindenki javára jobb legyen, és alig találom őket. Azokat, akik vallják és hiszik: ha nekem jobb, akkor kötelességem, hogy a másik javára tegyek. Nagyon beszűkülőnek, nagyon keménynek és durvának látom ezt a világot, ahol próbálnak hatalomkoncentrikusnak vagy gazdaságcentrikusnak lenni, mintha nem lenne érdekes, hogy sokak javára tegyenek. Csak nekem legyen jó, csak értem tegyetek valamit, csak én számítok. Ez egy közeli katasztrófa.” Olyan ember mondta ezt nekünk a Határátkelés című, *Surányi Györggyel* közös beszélgetős könyvünk bevezetőjében, aki egész életében a lázadó, a mást tanító, a nevelő, az építő, a világot változtatni akaró Jézust képviselte, aki *Metód* szeretett volna lenni, élettel, és nem halállal példát mutatni. „Valahol mindig szemben álltam a meglévővel, a fennállóval, és ez most is így van” – folytatja a püspök és Pannonhalma főapátja. „Sajátos értelemben még az egyházon belül is, mert azt gondolom egy Kosztolányi-idézettel élve: »Megtanultam szépen gúzsba kötve táncolni.«. Az egyház mint intézmény olyan, amilyen. De Akit hirdet, Akit képvisel, az meg hamisítatlan megkérdőjelezi a fennállót a maga spirituális, a maga szabad dimenzióiban, lehetőségeiben.”

Nehéz független és autonóm személyiséget felépíteni a katolikus világ-egyházban. Még nehezebb Magyarországon. Kész csoda, hogy Várszegi Asztriknak sikerült. Nem lett belőle kettősen gondolkodó, kettősen beszélő farizeus, a szocializmushoz és a múltjába bezárt egyházához egyszerre hivatásos képmutató. Alighanem alkati örökségén túl a bencés tanárok valóban nemes hagyományai, a pannonhalmi közösségi védelem és valami mindenben keresztül vezető humor tehette, teheti mássá. Őszinte haseki, örkényi humorral szemlélte és szemléli a világ és saját egyháza abszurditását. (Játék a felnőtté, a püspökség, az apátság – hát nem vicces, hogy már hetven vagyok, és valami tréfa folytán püspök, nézd, milyen vicces a süvegem!) Az egyetlen, amit halálosan komolyan vesz, az a krisztusi emberség, a humánus. Abból nem enged.

Háromszor lehetett élete csúcspont. Először, amikor fiatal férfiként hitte, hogy megszólította és szolgálatra küldte őt Jézus, a szocializmus kellős közepén. Amikor feladatot kapott. Megtalálni nemcsak magában, hanem ebben az ellenséges, hitehagyott világban a jézusi szellemiséget. A lélek forradalma volt ez. Másodszor csúcsra ért fiatal püspökként, akit a bencés rendje Pannonhalma ezeréves kolostorának főapátjává választott. Immár nemcsak magáért, hanem egy közösségért lett felelős és egy olyan örökségért, amelyet neki kellett továbbvinnie. Remélte, hogy a rendszerváltás után kinyílik a magyar egyház feudális és farizeus kapuja. Mindent megtett, hogy a magyar katolicizmus végre kezdet nyújtson nemcsak a protestánsoknak és zsidóknak, hanem a nem hívőknek, sőt ateistáknak is – a modern világnak az egyenlőség és a II. vatikáni zsinat lelkiségében. Felépített egy Pannonhalmát, és megvalósította a pannonhalmi szellemet.

Mára kiderült, hogy Pannonhalma egyedül van. Egyedül a befogadók, a megértők, a jézusi felebaráti szeretetet nemcsak hirdető, hanem gyakorlók között. Úgy magaslik ki a magát kereszténynek hazudó pogány fejedelem, a barbár törzsfők, az álorcás papok, a durva önzés és érdek palán-

kokkal körülvett favaras magyar mozarából, ahogy nyugati hírvivőként az alapításkor. „A keresztény Európa, keresztény Magyarország utópia, ábránd. Akik az ellenkezőjét hangoztatják, őszintén feltehetnék a kérdést: tényleg a kereszténységünket védelemmezzük? Nem inkább a jólétünket, a kényelmünket és a biztonságunkat féltjük?” Évtizedek óta nem volt olyan egyházi személy, aki példát adott Magyarországnak. Olyan pap, aki Európának és a világnak e nemzet nemes és szép arcát mutatta. Várszegi Asztrik „csak” ennyit mondott: „Ha látsz valakit a gyengeségtől és szenvedéstől elzuhanni, nem kérdezd tőle, honnan jött, hová megy, miért kelt útra, van-e papírja, hanem fölemeled. Mert ember vagy és ő is ember.” Nemcsak magyarok, emberek vagyunk. Emberek vagyunk, ettől akár lehetnének magyarok.

Sokszor fájdalmas volt látnom a sötétbe burkolózó klastrom magányos lámpája alóli utolsó isten veled intését. Hiába volt az ő ege Istennel teli, az enyém csak csillagokkal behintve. Tudtam, hogy visszamegy, egyedül fekszik és kel. Isten oly régóta hallgat. Az a földi jobb világ, melyet megteremtteni jézusi kötelességnek tart, messzebb van, mint valaha. „Mikor harapni kezd a bárány / s a bűgő gerle véres húson él, / mikor kígyó fűtül az úton, / s vijjogva fűjni kezd a szél” – írta Radnóti 1939-ben a Csütörtökben.

Miért éltem? Miért halok? Megérte? Most úgy képezem, hogy az esteben hárman ülnek az alig néhány négyzetméteres háló- és dolgozószobában a kerek kisasztal körül. Az öreg Ferenc mosolygós derűvel. Asztrik, az apátság legjobb borát kitöltve. És háttát melengetve a fiatal Jézus. Úgy beszélgetnek családiasan, ahogy nagypapa, fiú és unoka. Vagy ahogy jó barátok szoktak. Nincs itt cím és rang, pápaság és püspökség. Csak emberség van. Sokat nevetnek. Szeretik egymást és a világot, amit a maguk módján, maguk helyén alakítanak. Jézus nem mondja, de mindhárman tudják, mit akar mondani: itt és most mindhárman otthon vagyunk.

(A cikk január 26-án jelent meg a *nol.hu Vélemény* rovatában)

„Olyan szépen lehetett zsidó vagyont rabolni és aladárkodni képzettség és hozzáértés nélkül”

Részletek Márai Sándor 1945-ös naplóbejegyzéseiből

A budapesti „nagy” gettó határait megszabó belügyminiszteri rendelet 1944. november 29-én jelent meg, a Dohány utca, Nagyatádi Szabó (ma Kertész) utca, Király utca, Csányi utca, Rumbach Sebestyén utca, Madách Imre út, Madách Imre tér és Károly körút által határolt területet december 10-én zárták le. A gettó 4513 lakásában összezsúfolt emberek száma 1945 elején elérte a 70-80 ezret. A gettó 1945. január 18-ai felszabadulásakor csak a Klauzál téren több mint 3 ezer temetetlen holttestet találtak. A gettó nem a semmiből keletkezett, felállítását negyed századon keresztül hozott rendeletek és törvények sokasága előzte meg. Az 1920-ban elfogadott numerus clausus volt az első olyan törvény, amely különbséget tett magyar állampolgárok, zsidók és nem zsidók között. A harmincas évek végén, illetve a II. világháborúban Magyarország a náci Németország csatlósa volt. Az ország egyre több tekintetben vette át a nemzetiszocialista irányelveket, ezzel megágyazva önnön pusztulásának és megszállásának. A 71 évvel későbbi megemlékezések arról szóltak, milyen szörnyű az emberi gyarlóság, hogyan lehet bezárni embereket a származásuk, vallásuk miatt, megfosztani őket emberi mivoltuktól, az élet lehetőségétől, és állatokként beteterelni őket egy város kis területére, aztán marhavagonokban a haláltáborokba küldeni. 825 ezer zsidóként megbélyegzett honfitársunkból 569 ezer gettóban vagy munkaszolgálatban hal meg. Ezzel a veszteséggel a mai napig sokan nem akarnak szembenézni. *Márai Sándor* (1900–1989), a XX. századi magyar irodalom egyik igen jelentős alakja megtette ezt. Beszámolója a II. világháború magyar történéseiről nem azt bizonyítja, hogy Magyarország a náci Németország áldozata volt, bármennyire sokan is szeretnék ma ezt elhiteni. 1944 végén és 1945 elején írt naplóbejegyzéseiben a magyar politikai elitet okolja az ország tönkretételével. Az alábbiakban naplójából idézünk.

„Az oroszok olyanok, amilyenek, semmit nem ígértek nekünk, semmit nem akartak tőlünk, mi üzentünk hadat nekik, s most a fegyver jogán érkeznek hozzánk, legyőzött országba, mely jogcím nélkül megtámadta hazájukat; nem illethetjük őket szemrehányással. De a magyarok! Az egyetlen ország Európában, ahol a nemzet történelmének legválságosabb pillanatában akadt egy Szálasi-kormány, akadtak törvényhozók, akik iparkodtak megjátszani a legalitás komédiáját e horda számára! Csak hogy a zsákmányt kiegészítsék még, néhány héttel prolongálják létezésüket és elveszejtsék Budapestet s mindent, ami az országból megmaradt! Ezekkel csakugyan nincsen alku, ezek számára nem lehet kegyelem.”

„A zsidófaló, nácibarát középosztály most megkísérli, hogy mindazért, ami most történt, a nyilasokra hárítsa a felelősséget. [...] Nem igaz, a nyilasok nem a főbűnösök. A nyilasok csak következménye mindannak, amit ez a társadalom az elmúlt huszonöt évben elkövetett, hogy műveltség, erkölcs és tehetség nélkül érvényesülhessen. A nyilas horda éppen olyan bűnös, mint az a vezető magyar réteg, mely az alkotmányosság palástja alatt Horthy huszonöt évében szemérmetlenül fűtött, buzdított mindenfajta reakciót. Ez a társadalom ilyen egyszerűen nem háríthatja el a felelősséget. Most szívesen odadobják koncnak a nyilasokat, hogy meneküljenek. De ilyen olcsón nem menekülnek.”

[...]

„Csak egyről nem beszélnek a parasztok, nagyságosok és méltóságosok: arról, hogy mit szenvedtek az orosz városok és falvak lakosai; s arról, hogy esztendő előtt magyar állampolgárok százezreit rúgták ki lakásukból, elvették minden holmijukat, nyomorúságos batyukkal gettóba, téglagyárakba, disznóhizlaldákba zárták őket, onnan nyolcvanával, leplombált vagonokba préselték – gyermekeket, asszonyt, férfit vegyesen – ezt a nyomorult tömeget, s a vagonokban, égő hőségben hat napig utaztak a lengyelországi deportációs telepek felé, megőrültek a szomjúságtól, anyák szültek a vagonokban, és a gyermek ott hevert halottan az ölében, a férfiak tébolyodtan ültek a halottak mellett, húsz százalék volt egyes vagonokban a mortalitás. És végül az auschwitzi, olmützi Vernichtungslagerekben a gyermekeket, öregeket gázkamrákban megölték, a munkabírókat egy ideig még dolgoztatták, lányokat és asszonyokat a kísérleti telepeken beoltották betegségekkel. [...] Minderről nem beszél senki azok közül, akik most rettegnek a beszélőléstől, s féltik a »zabrálóktól« a lisztet és fehérneműt.”

[...]

„Ha vége ennek a háborúnak, a feladatok mérhetetlen sora vár reánk; el kell temetni a halottakat, el kell takarítani a romokat, kenyeret kell adni az éhezőknek, valamilyen államfélét kell építeni a cserepekből, amit a rablógyilkos horda, melynek nagy része megszökött már, reánk hagyott. De ez a kisebbik feladat. Ahhoz, hogy Magyarország megint nemzet legyen, megbecsült család a világban, ki kell pusztítani egyfajta ember lelkéből a »jobbaldaliság« címkejével ismert különös valamit; a tudatot, hogy ő mint »keresztény magyar ember«, előjogokkal élhet e világban; egyszerűen azért, mert »keresztény magyar úriember«, joga van tehetség és tudás nélkül is jól élni, fennhordani az orrát, lenézni mindenkit, aki nem »keresztény magyar« vagy »úriember«, tartani a markát, s a keresztény magyar markába baksist kérni államtól, társadalomtól: állást, kitüntetést, maradék zsidóbirtokot, potya nyaralást a Galyatetőn, kivételezést az élet minden vonatkozásában. Mert ez volt a jobbaldaliság igazi értelme. S ez a fajta nem tanul. Aki elmúlt harmincéves, és ebben a szellemben, légkörben nevelkedett, reménytelen; talán megalkuszik, fogcsikorgatva, s mert önző és gyáva: bizonynyal hajlong majd az új rend előtt; de szíve mélyén örökké visszasírja a »jobbaldali, keresztény, nemzeti« világot, amelyen belül olyan szépen lehetett zsidó vagyont rabolni, versenytársakat legyilkolni és aladárkodni a nagyvállalatokban, képzettség és hozzáértés nélkül. [...] Ez a fajta soha nem változik meg. De amíg ezeknek szavuk van vagy befolyásuk, Magyarország nem lesz nemzet.”

(A naplórészletek a Budapest Beacon oldalán jelentek meg 2016. január 7-én)

